

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 18 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 3.

Ma számunk főbb közleményei:

- Az új berendezkedés.
- Választási mozgalmak.
- A vizsga-panamák.
- Incidens a Nemzeti Társaskörben.
- A megsarcolt közönség.
- A kulisszák mögöl.
- Tarkaságok.

A kávéház.

Arad, március 2.

Mikor Bajorországban a sör adóját fölemelték, a müncheni Simplissimus két paraszt beszélgetése közölte ezt a kijelentést:

— A sör drágább lett, a lelki üdvösség meg olcsóbb. Inkább fordítva lett volna!

A cinikus hangulat, amely az ilyen kifakadásnak talaja lehetett, érthető előttünk néhány nap óta, hogy a kávéházak kartelje kisebbszerű forradalmat csinált Aradon. Ami a müncheninek a sör, az itt az emberek két haradrészének a kávé. Igazabban: nem is a kávé, a fűszeres, néha tejjel hígított, barna vagy fekete ital, hanem az, ami hozzátartozik: a kávéház.

Drágább lett a kávé, — s az az egy, meg két krajcár, amivel az árat fölemelték, egy esztendőben tekintélyes összegű kiadás-többlet-re növekszik. Az adóreform miatt lázadtunk, mozgalmaztunk, — pedig a leg súlyosabb adóemeléssel se jelent annyit, mint a mennyivel a kávék stájerolása sujt bennünket. S az államot, úgy látszik, meg lehetett engesztelni,

a fináncot a legrosszabb esetben be lehet csapni (és az ilyen csalás nem bűn, hanem erény az Ur színe előtt) a kávék ellenben könyörtelenek. Tönkre kell menni.

S a látszat szerint ez ellen lehetne a legkönnyebb védekezés. A kávéház a maga igazságában: fényűzés. A testi táplálkozáshoz föltétlenül nem szükséges, sőt a társadalmi reprezentációhoz se. A kinek a gyomra okvetlenül megkívánja, akinek el nem választható szokásává lett, otthon is megtözheti a kávé. A husz-huszonöt krajcárba kerülő luxus úgy alig emészt meg három-négy krajcárt, odahaza többnyire jobb. S így talán a családi élet is nyerne vele. Ugyis örökös az erkölcsanasz, hogy a családi életnek a kávéház a megromtója. Magához csábitja a tüzhely mellől nemcsak a férjet, de a feleséget is, sőt a gyerekeket. Budapesten már az emberi élet háromnegyedrészre a kávéházban tolyik le. Csak ép nem ott születnek az emberek s többnyire nem ott halnak el. Minden egyéb a márványasztalok és tükörlakok között folyik le.

És komolyan mégse lehet azt a tanácsot adni: hát ne tessék kávéházba járni. Az embereknek kell kávéházba járni s addig, amíg a társadalmi szokások nagyot nem kanyarodnak, ez az életszükséglete az embereknek. Még aki nem a kávéházban csinálja üzleteit, még aki nem is azért jár oda, hogy emberekkel találkozzék, akikkel dolga van; még aki

nem a tüzhely hiányát pótolja vele; annak is, a pihenés teljesebbé tétele, a munka órái között való üdülés céljából szüksége van arra, hogy kávéházba járjon, a kávéját ott fogyassza el, az ujságját ott olvassa, a szivarját ott szívja s a mondanivalóját ott mondja el. S ezért jelent a kávéházak drágulása ép olyasmint, mint amikor az élelmiszerek, a ruhaneműk s a lakásnak árát emelik.

A kávéknek jogukban áll kihasználni azt a helyzetet, a mely az embereket ennyire rájuk utalta. Hiszen eddig is neveléses potomságnak mondták: az ember husz-huszonöt krajcárért kap: kávé, tiz ujságot, barátságos, jól fűtött, villammal világított helyiséget, angol zsölyt, szóval annyi kényelmet, a mennyit a lakásában aligha kaphat meg. Meg van ez fizetve husz-huszonöt krajcárral? Azt hisszük, igen. A kávéházak még a vidéken is a legjobb üzleti vállalkozások szoktak lenni, s a kávéházi főpincéerekről tudvalevő, hogy a jövedelmük meghaladja a magyar miniszteri fizetéseket. S ha nem is látná az ember a kávék derék tesztületének — egyébként megérdemelt, — szép anyagi előrejutását: bizonyos, hogy pusztán altruizmus kedvéért nem nyujtanának ennyit a husz krajcár ellenében.

S nem is mondhatni jogosnak a két nap óta életbelépett áremeléseket. Drágult ez, az, — csak hogy öreg tapasztalat, hogy amikor valamilyen

Háni ötlete.

Írta: Domokos László.

Háni kicsi és kövér leány volt. Soha sem szeretett még senkit, csak magamagát. Ezenkívül még az ágyat, hol reggelenként gyönyörű történeteket tudott kigondolni, amelyeket színes képzeletével mindjárt át is élt. Olcsó regényekben sokat olvasott grófnőkről és az utcán gyakran megakadt a szeme egy-egy elsubanó hintón, melyben bársonypuha bőrű, igen szép és előkelő asszonyok ültek. Félig látta, félig képzelte maga előtt, hogy milyen lesz az ő hintója, prémes bundája, libériás kocsisa? És már beszélt is róluk itt ott; szinte össze is zavarodott előtte a valóság és álom, észre se vette, hogy gyakran csak hazugság volt az, amit beszélt.

Az anyja minden reggel úgy kergette ki a vackából. Szikár, lármás asszony volt, valóságos szenvedélyvel takarította a kétszobás udvari lakást. Örökké takarított.

— Ébredj már, te béka. Megint elkészel a varrodából. Azt hiszed, hogy sokáig foglak túrni? Kisülne a szemem szégyenletemben, ha ilyen lusta kutya volnék.

Háni összehuzta a szemét és hosszasan nyujtzkodott, mint egy elhízott kis macska.

— Hja, édesem, — zümmögte a foga között — én grófnőnek születtem!

— Bolond. Majd kiverem még belőled az ilyen számszavakat, ne busulj.

— Ugyan, mamám, ne légy olyan közönséges. Utóvégre egy tizenyele éves leány már azt teheti, amit akar. Éleget kikaptam eddig, amíg türtem. Ha dühös voltál a viceházmesterre, vagy kemény lett a marhahús, mindig engem vertél meg. Erre jó voltam. Most már önálló akarok lenni. Mamám, én színésznő leszek.

— Háni! — kiáltotta ijedten az asszony és fenyegetően közeledett az ágyhoz, miközben megfordította kezében a seprőt.

— Jó, jó, dühöngte a leány és némi igyekezettel kezdett kibujni az ágyból. Felhuzta lyukas harisnyáját és lassan, fölháborító nyugalommal öltözködni kezdett. Az asszony szeméből elszálltak a villámok. Így valahogy mégis csak helyreállt a rend. Ment minden a maga útján. És Háni egy félóra mulva már lenn volt a köruton és úgy tett, mintha sietne, valójában azonban gondosan megnézett minden kirakatot és egészen mást forgatott a fejében, mint hogy a varrodába menjen.

Háni tizenyele éves és még mindig nem kezdett hozzá ahoz, amit élete feladatául kitűzött. Eh, nem vár tovább. Elég volt a kolduséletről. És most már csakugyan sietni kezdett. Befordult a Pál utcába és egy komor bérpalota előtt megállott. Szíve erősen dobogott és a

melle zihált. Itt lakott a híres író, kire Háni a jövőjét építette.

Némi gondolkodás után belépett a kapu alá. A lépcsőn elővette a kis zsebtükrét és szemlét tartott maga fölött. Az orra egy kicsit piros. Baj, baj. A cipője sarka félre van taposva, de ezt ő úgyesen el tudja rejteni. Egy pillanatra megállt és vissza akart fordulni. Azután észre jutott az anyja, az udvari szobák, az örökös takarítás. És erre becsöngetett.

— Itthon van a nagyságos ur?

— Még alszik. De mindjárt fölkel. Kit jelentsek be?

— Fontos ügyben akarok vele beszélni. Mondja, hogy egy hölgy keresi.

A kis inas fontoskodva eltűnt és Háni egyedül maradt egy sötét előszobában. Érezte, hogy fejéből lehuzódik a vér; sápadt, szinte ijedt az arca. Pedig nem a híres írótól félt, óh, Háni már tud van azon, hogy nagyon sokra becsülje a férfiakat. Nem is arról van szó, hogy a híres író meg ehetné Háni. A tervnek azonban sikerülnie kell, minden áron, mert Háni akarja, hogy sikerüljön.

Jó félóraig várt már s közben kifőzte az egész haditervet. Mire a híres író elkészült fürdőjével és toalettijével, Háni már kész ötletekkel és megfelelő nyugodtsággal lépett eléje.

drágaságot áthárítanak, ott mindig többet keresnek annál, mint amennyit a drágulás kitesz. Azok az egy-két krajcár, amelyekkel a kávé árát „a végső szükségétől kényszerítetve” föl-emelték, az esztendő végén alighanem a tiszteresét teszik annak, amennyivel a cukor, tej, jég és egyebet tul kell fizetni.

De hát a kávésoknak ez szabadságában áll, — s mi tovább járunk kávéházba. Lehetne ugyan a dolognak igen egyszerű megoldása, de ahhoz mi nem tudunk hozzásimulni. A klubélet, a társaskör, ahol az emberek maguk szabhatnák meg, mennyiért mérjék nekik a kávé és a vele járó szórakozásokat. S ahogy a kávé a látogatottság fokozásával megtalálja a keresetét, a jól fejlesztett klubéletben is meg lehetne találni a számítást. De ez idegen a mi vérmérsékletünk-től, természetünk-től. Hosszan lehetne arról beszélni, hogy mi ennek az oka s miért ferde, helytelen ez: de talán elég annyit megállapítani, hogy a társaskörök még a kávéházak stájerolása után se fognak jobban föllendülni, szaporább látogatottságnak örvendeni.

Hiába, ez nagy ügy nálunk. Valaki egy hitelezőjének tovább fog tartozni, valaki lemond egy kedves sportjáról, valaki talán többet fog sikkasztani, sőt lesznek, akik emiatt fizetés-emelést, drágasági pótlékot fognak kérni; valaki egygyel kevesebb kalapot vesz a feleségének, vagy egy hónappal tovább türi a gyereke lábán a rongyos cipőt. Az újabb drágulásra kell fedezetet találni, mert lehetetlen, elképzelhetetlen: — nem járni kávéházba.

Főispáni installációk. Szatmárról táviratozók: Csaba Adorján főispánt a vármegye március hó 14-én, a város március 17-én installálja.

Löcséről jelentik: Wieland Artur, Löcse város ujonnan kinevezett főispánjának ünnepest beiktatása március 10-én lesz.

— Uram, bocsásson meg, hogy ismeretlenül fölöttem. En rég ismerem önt az újságból; mindig megveszem a szombati számot, hogy a tárcáját elolvassam. Tudom, hogy milyen ember. Kívül-belül. Ezért jöttem önhöz. En színésznek szeretnék lenni. Kérem, segítsen nekem ebben.

Az író, ki eddig állva hallgatta a beszédet, most halkán fölkaegott és belesüppedt az íróasztala mellett lévő karosszékekbe.

— Szent Isten! Hát ki vagyok én, angyalom? Árvák atyja, vagy jótékony menedékház?

Háni egy pillanatra megütődött. Mi ez? Ó nem így gondolta el az első találkozást. Alig tudott valamit hebegni.

— Azt hittem... bocsánat...

— Ugyan, kis lány, mi jut eszébe! Ahoz, hogy valaki színésznek legyen, nagyon sokféle kell. Mindenekelőtt szinpadit termet, de nem ilyen tuskószerű hájtömög, mint a magáé. Hangja se nagyon lehet, na, ugye, látom a szeméből. Azután meg legfőképpen életrevalóság, eredetiség a föllépésben, valami kis egyéni szín, akkor esetleg beszélhetnék a dologról. ... De maga jó, mint egy kis szürke veréb és nem kér kevesebbet, minthogy én tegyem színésznővé... Azt se tudom, ki és mi? Hogy is hívják?

— Háni...

— Borzasztó! Ilyen névvel lehetetlen szinpadra lépni, édes gyermekem. Ugyan minjen

Az új berendezkedés.

Új főispánok.

Távirati tudósítás.

Arad, március 2

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma hazaérkezett Bécsből, miután tegnap a Felsőház elé terjesztette Zichy János grófnak vallás- és közoktatásügyi miniszterré való kinevezését és több főispáni kinevezést. A hivatalos lap holnapi száma hat új főispán kinevezését fogja közölni.

Mai tudósításunk itt következik:

Új főispánok.

A király a belügyminiszter előterjesztésére:

Csaplovics Simon nyugalmazott vármegyei főjegyzőt Arvamegye,

Vojnich Istvánt Bácsmege és Zombor város,

Miskolczy Ferenc alispánt Bihar-mege,

Szemző Gyula földbirtokost Baja város,

Meszélyi Pált Esztergommege,

Bornemissza László alispánt Gömör- és Hontmege főispánjává nevezte ki.

A kinevezések a hivatalos lap holnapi számában jelennek meg.

Zichy gróf kinevezése.

A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja Zichy János grófnak vallás- és közoktatásügyi miniszterré történt kinevezését.

A munkapárt.

A nemzeti munkapárt-körben ma este fent járt Khuen és Tisza és hosszabb beszélgetést folytattak egymással. Erélyesen megcáfolták egy esti lapnak azt a híret, mintha Lukács és Tisza között bármilyen újabb ellentétek merültek volna fel és az egész tendenciózus, alaptalan kombinációnak mondták. Ma este fent járt a pártkörben Jeszenszky Sándor államtitkár is, a ki a kormány tagjaival hosszabb megbeszélést folytatott.

Nagyváradról táviratozók: A nagyvárad

munkapárt ma tartotta meg alakuló közgyűlést, amelyen Várady Zsigmond dr. fejtette ki a pártalakulás szükségét.

Elnökké Hoványi Géza dr. bankigazgatót választották.

A közgyűlésből üdvözlő táviratot intéztek Khuen-Héderváryhoz és Tisza grófhöz. Tisza gróf holnap érkezik Nagyváradra, hogy részt vegyen a megyei munkapárt alakuló gyűlésén.

A 48-as pártokból

A függetlenségi és 48-as Kossuth-pártban ma számos küldöttség járt; többek közt egy 150 tagu küldöttség jelent meg Szolnokról, amelyhez Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf is beszédet intéztek. Később a párt megbízásából Sághy Gyula és Reök Iván a Justh-pártba mentek, hogy a március 20-i Kossuth-ünnep megülnését közösen készítse elő a két párt.

A Justh-pártban elkeseredett hangulat uralkodott amiatt, hogy a Kossuth-párt egy kommunikét tettetett közzé Ferdinándy Béla mohácsi képviselő minapi beszéde ellen. Ferdinándy ugyanis itt beszédében magát és pártját Kossuth Lajos hívének mondta, a Kossuth-pártot pedig támadta. Emiatt most a Kossuth-párt kommunikében róta meg Justhékat.

Ami Kossuth Lajos halála évfordulójának közös megünneplését illeti, Batthyány alelnök kijelentette a Kossuth-párt küldötteinek, hogy Justh jelenleg távol van a fővárostól és így a párt döntő választ nem adhat.

A kormány szándéka.

Egy hírlapíró megkérdezte Khuen-Héderváry miniszterelnököt, hogy szándékozik-e majd a Ház feloszlatása előtt indemnítást kérni az új választások idejére? Khuen így felelt:

— Hát ez inkább taktika kérdése, amiben még nem döntöttem végleg. Mindenesetre meg fogom próbálni, hogy mielőtt most majd a Ház egybeül, tárgyalásokba bocsátkozzam a pártvezérekkel, hajlandók-e választás céljára indemnítást adni. Ha megvan bennük a hajlandóság, annál jobb... Ámbár hallom, hogy Apponyi hétfőn este, rögtön, mielőtt visszajött Olaszországból, úgy nyilatkozott, hogy most már ő sem akar indemnítást megszavazni, még választási célokra sem, holott az elnapolás előtt

a fenébe, hagyjon nekem békét, ez a pálya ma tul van zsufolva!

A leány elfehéredett arccal állott ott. Azt hitte, hogy ezt a gyalázatot nem éli tul. Lerokadt egy székre és megröndültek a vállai, úgy zokogott.

— Na tessék! Hát most mit kezdjek vele? — harsogta a kitűnő író és boszusan föluggott az asztal mellől. Vette a kalapját és elment. Egyszerűen faképnél hagyta Hánit. Ha megunja, majd elmegy. A kis inas illedelmesen kivezeti. Nem első eset.

Háni sokáig sirdogált a szék karján. Végre elunta a dolgot és fölnegett. Egyedül volt. Letörülte a könnyeit és vizsgálgatni kezdte a dolgozószobát. Egy függönyös ajtón keresztül kicsi sárga budoárba lehetett látni. Női ruhák voltak az ágyon nagy rendetlenségben. Háni bement a szobába és műértő szemmel kezdte a holmikot vizsgálni. Roppantul tetszett neki minden. Ki lakhatik itten? Becsöngette a kis inast.

— Mondja csak, izé...

— Dzsimi.

— Dzsimi? Micsoda név ez?

— Angol.

— Hát maga angol?

— Dehogy. Csak így hív a nagyságos ur.

— Hát mondja csak... izé... ki lakik ebben a szobában?

— Senki. A nagyságos ur barátnője lakott benne, egy színésznő. De a mult héten elment,

azóta nem jött vissza. Ez így szokott lenni. Majd jön más.

— Elment? — kérdezte Háni és valami megvillant az agyában.

— El. Összeveszték. Mindig így végződik.

A leány vizsgálódva nézett az inas arcába.

— Mondja csak, Dzsimi, ugye, így kell hívni magát? Nem mondott magának valamit a nagyságos ur, mikor elment?

— Hát elment?

Nagyon jó, nagyon jó, — gondolta magában Háni és azzal ledobta magáról a boát és kalapot. A kis inasnak pedig azt mondta:

— Persze, dühös volt magára, hogy eltűnt az előszobából. Hát értse meg: mostantól fogva én fogok itt lakni. Most pedig lóduljon és készítsen fürdőt, azonnal. Még is itt van?

Azzal elkezdett vidáman vetkőzni és még dudolt is hozzá valami bolondos kuplét. Roppantul tetszett neki az ötlete. Eredetiség és föllépés? Nabát majd lesz az is. Háni nem olyan buta lány, mint amilyennek látszik. Egy-két perc és már ott gyöngyözik fehér hátán az illatos víz, lábcskái boldogan nyujtogatja a márvány fürdőkádban. Sohasem látott együtt ennyi szappant és illatszert, de azért végigpróbálja valamennyit és természetes ösztönével mindeniknek kitalálja a használati módját. Igazi asszony. Ha színésznőnek nem is született egyszerre készen, de az asszonyi fortélyokra már megérett. Tudja, hogy jelentősége

más volt az álláspontja. Én főképp azért foglalkozom csak az indemnitás betérjesztésével, mert az elnapolás után azért hibáztattak engem sokfelől, amért nem próbáltam előbb indemnitást kérni. Hát majd meglátjuk, hogy most hogyan fogadják, ha majd meg akarom próbálni.

— Es mi lesz, — kérdezte az újságíró, — ha az indemnitás tárgyalása közben *Justhék* benyújtják a vád alá helyezési indítványt, amivel fenyegetőznek?

Khuen mosolyogva felelt:

— Ugyan, kérem! Annak úgy sem lesz semmi visszhangja a ezt a fenyegetést talán *Justh* emberei sem veszik komolyan.

Merész kombinációk.

Egy esti lap írja: *Tisza István* két ízben meglátogatta *Bárczy Istvánt*, Budapest polgármesterét és hosszasan konferált vele. A félhivatalos jelentés szerint „e látogatások célját erősen titkollják.”

Beavatott körökben beszélnek, hogy *Tisza* arra akarja *Bárczyt* kapacitálni, hogy vállaljon mandátumot és fogadja el a házelnöki állást.

Bárczy még nem adott határozott választ. Gondolkodási időt kért, hogy a dolgot a városi vezető emberekkel megbeszélje. Barátai azt mondják, hogy *Bárczy* nem szeretné otthagyni a polgármesteri széket, de talán engedni fog a kormány unszolásának és elfogadja a házelnöki állást.

Arra az esetre, ha *Bárczy* mandátumot vállal, *Vázsonyi Vilmos van a polgármesteri állásra kiszemelve*. *Vázsonyi* már akkor akarták a polgármesteri székbe ültetni, amidőn *Bárczyt* választották meg. *Heltai Ferenc* akkor mondotta is, hogy a leghelyesebb volna *Vázsonyi* polgármesternek megtenni, mert a főváros lakosságának bizalmát élvezi. *Vázsonyi* azonban akkor nem akarta ezt a díszes állást elfogadni. Most talán inkább hajlandó volna erre, miután — mint ő maga mondotta — megundorodott a politikától.

van. A ma kulturájának egyik leglényegesebb tényezője ő.

Háni kibujt az ágyból és öltözködéshez látott. A szekrényekben mindent talált, ami egy finom uri nőnek az életszükséglete. Áttört eselyembarisnyát, csipkés fehérneműt, japán kimonós házirubát. A maga elnyűtt holmiját kidobatta a kis inassal. Dzsimi úgy forgolódott körülötte, mint aki régóta ismeri. Neki már nem volt új ez a foglalkozás. Háni, vagy más? Egyre megy.

Délre járt az idő, mikor a híres író hazatért. A reggeli kalandot már el is felelte. Háni a budoárjában hevert a diványa és egy könyvet olvasott. Föl se nézett. Biztos volt a dolgában. Ebben a környezetben, ebben a ruhában, az ő párnás kis teste egészen másképpen hat, mint reggel. Selymesen ragyogó haját szándékosan nem tüzte föl, hanem szétborította a vállán. Karjának fehérje kivillant belőle. Szép volt a leány. Érett asszonyisága reszketett a japán kimonó alatt.

A híres író megdőbbenve állott meg. Odament a diványhoz és lehajolva belenézett a leány arcába. Az fölült és fejét hátratámasztotta a falhoz, mert tudta hogy így nyakának pompás vonala érvényesül.

— Csodálkozok ugye, hogy itt talál? Ne kérdezze, hogy ki vagyok. Johannának hívják. Eljöttem magához, mert maga tetszik nekem. Remélem, nem lesz annyira udvariatlan, hogy őszinteségemért megharagszik. Magának szüksége van rám. Én tudom. Sokat fog írni, amíg én itt leszek. Akarja?

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, március 2.

A komáromi függetlenségi párt gyűlést tartott, amelyen *Szász József* országgyűlési képviselő ismertette a helyzetet. Beszéde után a választók bizalmat szavaztak *Szásznak* és újból jelölték. A komáromi függetlenségi párt az országos függetlenségi párttal egyetértve, a március 2-ára tervezett nagy politikai népgyűlést március 6-ára halasztotta. A népgyűlésre több függetlenségi párti országgyűlési képviselő Komáromba érkezik. A népgyűlés, melyen a megye valamennyi 48-as pártkörre képviselve lesz, délután 3 órakor kezdődik. *Kálmán Rudolf* volt komárommegyei főispán pártönkivüli programmal lép föl. A kormánypárt részéről a mandátumot *Domány János*, Komárom város polgármesterének is följajánlották, de a polgármester nem vállal jelöltséget.

A letenyi néppárt tegnap tartotta bizalmas értekezletét igen kisszámú résztvevő jelenlétében. A néppárt kiküldöttje *Zboray Miklós dr. orsz. képviselőt* ajánlotta jelöltül, aki azonban a jelölést nem fogadta el. Az értekezlet ezután egyhangulag nemestóti *Szabó Albert* szatmármegyei lakost kiáltozta jelöltjének.

A nemesócsai választókerületben a választók egy része *Erdélyi Zoltán* vármegyei árvaszéki elnököt, másik része pedig *Pázmány Zoltán* egyetemi magántanárt szándékozik felkérni a jelöltség elfogadására.

A gesztesi választókerületben a gazdapárt erősen szervezkedik. Jelöltjük *Szija Bálint*, a nagyigmándi gazdakör elnöke.

Az udvarai kerületben a keresztényszocialista párt szervezkedik erősen és *Szabó János* udvardi főtanítót szándékozik jelölni.

Esztergomból jelentik: Néhány fővárosi lapnak az a közlése, hogy az esztergomi munkapárt *Szacelláry Györgyöt* akarja jelölni, nem felel meg a valóságnak, mert a városban egyedül kombinációba jöheto jelölt *Zichy János* gróf. Ha *Zichy János* gróf a jelöltséget elvállalja, *Fehér dr.*, az ellenzéki jelölt vele szemben fel sem lép és így megválasztása valószínű, hogy egyhangú lesz. *Szacelláry*nak állítólag *Dorogon* vannak jó esélyei.

A házigazda nem akart tökfilkónak látszani. Egy kicsit boszus volt, de nem mutatta. Vállat vont és szivarra gyujtott.

— Ha ezzel szolgálatot teszek magának...
— Na lássa, ez okos beszéd. Aztán meg nem is maradok sokáig. Egy-két hétig. Mert terveim vannak. Szívesen akarok lenni és maga segíteni fog nekem... Akarja?

— Érdekes, hogy maga ma már a második, aki ilyen kérelemmel jö hozzám. Reggel itt volt egy bájos libácska, akit alig tudtam lerázni a nyakamról.

— Biztosan nem volt tehetsége.

— Abszolúte semmi.

— És nekem?

— Maga egészen más. Már a föllépése is. Azután meg pompás alakja van. Mutassa csak! Forduljon meg! Isteni! A hangja olyan dallamos, jó szopránja van, ugye, mindjárt láttam a szeméből. Iskolája nincs, de az nem baj. Fő az anyag. Hogy is hívják?

— Johanna...

— Nagyszerű név! Szinpadra való. Meglátja, mit csinálok én magából... belőled... kis kutyusom.

— És abból a kis masamódlányból, aki ma reggel itt volt, nem tudott volna semmit sem faragni?

— Ki van zárva! Az egy antitalentum volt. Reitenetes volt ránézni. De te! Te reád büszke leszek!

— Megbizom a maga kitűnő éleslátásában.

Nyiregyházáról jelentik: *Mezőssy Béla* volt államtitkár az ujfehértői kerületben beszámoló körútra indult. Eddig *Nagykálló*, *Nyirabony*, *Mihálydi* és *Gelse* községekben tartott beszámolót. A választók mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Ellenjelöltje valószínűleg nem lesz.

Szekszárdról jelentik: A tolnamegyei nemzeti munkapárt március 5-én *Szekszárdon* tart alakuló gyűlést, a melyen a választók nagy számmal vesznek részt. A felhívást *Perczel Dezso* volt miniszter, *Apponyi Géza* gróf főispán, *Széchenyi Sándor* gróf, *Stankovánszky János*, *Csapó Vilmos*, *Bartal Béla*, *Bezerédy Pál* es. és kir. kamarások, *Schell József* báró, *Perczel Lejos*, *Kovács S. Endre*, *Bernrieder József*, *Dóry József*, *Vizsolyi Ákos*, *Sass László* nagybirtokosok, *Leopold Sándor* takarékpénztári igazgató és *Kiss Ernő* irták alá.

Pécskáról jelentik nekünk: Abból az alkalomból, hogy *Hercege Ferenc* belépett a munkapártba, több száz aláírású sürgönynyel üdvözölték *Pécskáról*. Mozgalom indult meg, hogy *Herceget* *Pécskán* kormánypárti programmal felleptessék.

Kölesden *Kossuth*-párti programmal *Halász Lajost* jelölik.

Gyuláról jelentik: Az orosházi gazdapárt ma délután nagygyűlést tartott, melyen 15 községből 3000 ember vett részt. A gyűlésen *Horváth János* gazdát jelölték gazdapárti programmal.

TANÜGY.

A kereskedelmi iskola internátusának városi segélye.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 2.

A városi pénzügyi bizottság ma délután foglalkozott a kereskedelmi iskolával kapcsolatos internátus fenntartásával, amely a fenntartó kereskedelmi testületre mind nagyobb terheket ró. A kérdést legelőször az tette aktuálisá, hogy az iskola fejlődésével a jelenlegi akadémiái épület helyiségei már nem elegendők és ezért a város kérdést intézett a testülethez, hogy mennyiért adná el a városnak az internátusi épületet. A testület százezer koronát kért.

Az intézet jelenlegi igazgatója nem javasolta a megvételt és egy hosszasan beadványban ezt megokolta, a bizottság azonban a beadvány felolvasását mellőzte. A felügyelő bizottság szintén nem proponálta a megvételt, hanem azt indítványozta, hogy a város pénzsegélyvel tegye lehetővé az internátus fenntartását.

A főszámvevő részletes előterjesztést dolgozott ki a segélyezésre vonatkozólag, melyet lapunkban ismertettünk. Az előterjesztés alapja az, hogy a tanuljakat 160 koronáról 200 koronára emelik és ebből a testület az internátus fenntartására évi segítséget kap.

Élénk vitát keletelt a főszámvevői előterjesztésnek az a pontja, amely a segítséggel szemben a testület tulajdonát képező épületekre a város javára az örök időre szóló szolgálmi jogot akarja kebeleztetni.

Hosszabb beszédben foglalt állást *Faragó Rózsa* a bekebelezést kimondó feltétel ellen. Hivatkozott azokra az áldozatokra, melyeket a kereskedelmi testület az akadémia és az internátus létesítése és mindkettő épületének megépítése érdekében és így a város javára is hozott és a melyek teljesen elvonták a testületet egyéb fontos céljaitól. Azt javasolta, hogy a főszámvevő előterjesztését, a szolgálmi jogra vonatkozó kikötés mellőzésével, fogadja el a bizottság.

A városi átvétel mellett kardoskodott *Adler Andor* és azzal érvelt, hogy az akadémiái épület szűk volta előbb-utóbb arra kényszeríti a várost, hogy egy újabb épülettel bővítsa. Az internátust a testület oly méltányos áron kínálja, — ugymond — hogy a város nem vesz terheket magára a vétellel.

Ezzel az indítvánnyal száll szembe *Kovács Vince* tanácsnok és kijelentette, hogy az állam-

nak kötelessége a kereskedelmi szakoktatásról gondoskodnia és ezért az internátus fenntartását nem lehet a városra hárítani.

Faragó javaslatához csatlakozott, kibővítve azzal, hogy a segélyösszegnek megfelelő tőkét a város javára minden kikötés nélkül bekebelezze a törvényhatóság.

Több felszólalás után a bizottság kimondotta, hogy Kovács Vince tanácsnok indítványának megfelelő javaslatot terjeszt a közgyűlés elé. Kimondotta továbbá azt is: a kereskedelmi testület kérje fel a kötvény tulajdonosokat, hogy tekintettel a jelentős célra, melyet az intézmény betölt, kötvényeiket minden ellenérték nélkül bocsássák vissza a testület rendelkezésére.

A pénzügyi bizottság ülésén jelen voltak: Vannay Gyula tanácsnok elnök, Domány József, Étes Armin, Dobiaschi József, Adler Andor, Varjassy Lajos dr., Zima Tibor, Faragó Rezső, Figus Albert, Visy Ferenc, Angel István dr. jegyző.

SZINPADI RUHÁK.

*

A látszat csal.

*

Hire ment már, hogy a „Chantecler”, Rostand nagyhirű darabja nálunk is színre kerül és mint némelyek tudni vélik, a darab jelmezei hetvenezer koronába kerülnek. Rettentés nagy összeg, ha azt vesszük, hogy a színház csak a látszatra épít és így a mi igazi csipkének, selyemnek, bársonynak látszik, az mind csak utánszat.

De a mai közönség már nagyon el van kényeztetve a szinpadi jelmezek és díszletek dolgában. Az igazgatók egymást akarták lefőzni és most aztán viselik a terhét; amely teher alatt nemaokára össze kell roskadnia az igazgatóknak. A színházak bevétele nem áll arányban a kiadásokkal. Az európai színházak tulkapárai már Amerikába is átharapództak, sőt Amerika tulszárnyalja Európát ebben a tekintetben is.

Amerika legnagyobb színházának, a Manhattan-operának saját díszlet-, kellék- és ruha-ésszítő műhelyei vannak, amelyekben művészemberek tervrajzai alapján csinálnak mindent. A Manhattan-színház azonban nem utánszatokból, olesó anyagból készíti a ruhákat, hanem mindent a legjobb, a legrágább anyagból. Raktáraiban végszámba hevernek az igazi csipkék, bársonyok, selymek, amelyek feldolgozásán száz- és száz szorgos kéz munkálkodik.

Igy például múlt évben a „Rigoletto” operát elevenítették fel. Egy-egy udvarhölgy ruhája nyolcszáz koronát emésztett fel a mint-hogy összesen ötven udvarhölgy szerepel, csak a kórus e tagjainak ruhája negyvenezer koronába került. Természetesen ezzel még nincsenek kimerítve a költségek, tekintettel arra, hogy a férfiak tagjainak ruhája sem sokkal olcsóbb.

A Rigoletto után Aida és Carmen következtek. A ballethölgyek ruhája darabonként 160 koronába került és ily ballethölgy 40 szerepel. A cigányok ruhája darabonként 120, az apródoké 280 koronát emésztett. A magánszereplők öltözeteit nem számítva, 25,000 koronát költött az igazgatóság.

Még nagyobbak voltak a Carmen előállítási költségei. Ebben az operában 85 kardalosnő szerepel; mindegyiknek ruhája 140 koronába kerül; de a spanyol nők ruhája darabonként 450 korona. Az 50 torreader ruhája darabonként 320 korona. A Carmen-ben csak a kar jelmezei 35.000 koronába kerültek. Most ehhez még hozzá kell számítani a magánszereplőknek díszes ruháit, a kellékeket, díszleteket, a szereplők fizetését és a színház fenntartási költségeit, — akkor senki sem fog megütközni azon, ha hallja, hogy egy-egy opera előállítása 120—150 ezer koronát is felemészt.

Kevés opera is dicsekedhetik azzal, hogy nem — deficitel dolgozik.

A vizsga-panamák.

Főtárgyalás a budapesti törvényszéken.

Távirati tudósítás.

Arad, március 2.

Éveken át üzött, panamás vizsgázásokról rántódott le a lepél tavaly, amikor a Máv. igazgatósága egy nagyarányú szélhámosság dolgában tett a rendőrségen panaszt. Arról volt szó, hogy egész sereg ember a kicsiny állások elnyeréséhez szükséges polgári iskolai bizonyítványokat pénzen szerezték meg. Csak az ugynevezett magánvizsgaelőkészítő-intézetekhez kellett fordulnia, amelyek több polgári iskolai tanárral trafikáltak s jó pénzért kaptak bizonyítványt.

A vizsgálat, egész légió visszaélés tétetvén panasz tárgyává, hosszan tartott s mikor befejezték, a kir. ügyészség az összejárású társaság következő tagjai ellen emelt vádat:

(Tizenhét vádlott.)

1. Földes Géza polg. iskolai igazgató ellen hivatali sikkasztás büntetteért, mert a magánvizsgálati, beiratási- és tandíjából 2176 koronát elsikkasztott két év alatt.

2. Balogh Márk polg. iskolai tanító ellen az előbbi sikkasztásokban való bűnrészesség, továbbá megvesztegetés miatt, mert 20 koronáért Schwartz Aladár bizonyítványában a „jó” osztályzatot „jeles”-re javította ki. Balogh ellen még közokirathamítás címen is vádat emeltek egy másik valótlán adatnak Flusch György bizonyítványába jegyzése miatt.

3. Korányi György budapesti segédtanfelügyelő és

4. Krenkó Géza dr. volt tanfelügyelőségi tollnok ellen a vád megvesztegetés büntette volt, mert elintézték a vád szerint a hamis bizonyítványokat és pénzért a vizsgára való engedélyt megadták.

Ezek ketten a magánvizsga előkészítőktől s a szintén megvádolt:

5. Telkes Armiáné, született Herczog Szeréntől,

6. Vogel Ignáctól,

8. Mautner Miksától körülbelül 8000 koronát kaptak volna.

9. Száva József polg. iskolai igazgató büne az, hogy azokat a magánvizsgázókat, akiket ő készített elő, maga vizsgáztatta is. Persze, a vizsga mindig sikerült. Kis Kálmán vasuti fékező részére hamis erkölcsi- és illetőségi bizonyítványt szerzett az I. ker. előjáráságtól s Kist öt nap alatt készítette elő a III. és IV. osztály összevont vizsgájára. Vádat emel még az ügyészség:

10. Kovács István rákosligeti és

11. Révai (Fischer) Manó magán-vizsgaelőkészítő ellen, mind a többi társaik ellen, több közokirathamítás büntetteért.

12. Kapeller Ferenc szintén közokirathamítás címen került vád alá, mert 15 valótlán tartalmu bizonyítványt adott Vogel Bélának.

13. Kiss József máv. raktárnokot 25 közokirathamítás vádjára terheli, mert Révai Manó előkészítő kérelmére hivatalosan igazolta azt a valótlán tény, hogy Király József és 22 vizsgázni szándékozó társa a máv. raktáraiban vannak alkalmazva.

14. Matyó Péter kispesti községi irnok ellen, mivel Kerekes Ignác vidéki növendékei-

nek hamis illetőségi bizonyítványt adott, ugyancsak közokirathamítás a vád. Matyónak segédkeztek e büntetésben:

15. Novák Illés,

16. Székely Izrael Chaim,

17. Eppinger Lajos gimnáziumi tanuló.

Végül vádat emelt a kir. ügyészség: 18. Zsoldos (Strasser) Adolf és 19. Velwart Béla magánvizsga-előkészítő, 20. Sörös Ármán tanár és 21. Gonda József zálogházi gyakor-nok ellen.

A budapesti törvényszék — mely Velwart kivételével valamennyit vád alá helyezte — mára tüzte ki a nagyszabású bűnpör tárgyalását Szepessy István dr. bíró elnöklésével. Velwart tehát nem ül a vádlottak padján, de nincs ott még két vádlott: Kerekes Ignác és Révai Manó, akik Amerikába szöktek. A közvádat Vargha József dr. kir. ügyész képviseli, a védelemben Edvi-Ilés Károly dr. vezetésével vagy tíz ügyvéd vesz részt.

(A tárgyalás megkezdése.)

A tárgyalás megnyitása után konstatálja az elnök, hogy Száva József polgári iskolai tanár is megszökött még a vizsgálat során s úgy ez ellen, mint a szökésben levő Kerekes és Révai ellen köröző-levelet bocsátottak ki.

A bíróság ezután a vádlottakat személyi viszonyaikra nézve hallgatta ki, aminek megtörténte után az elnök 10 percre felfüggesztette a tárgyalást.

Szünet alatt érdekes ünnepeltetés történt. Egy hordár jelent meg a folyosón, aki hatalmas babékoszorút hozott Székely Izrael Chaim részére. A koszoru nemzetiszíni szalagján ez a felírás volt: „Az igazság törhetetlen bajnokának — a polgári iskolai tanárok.” Székely Izrael ugyanis polgári iskolai tanár és a babérral szolgált rá, hogy ő leplezte le a vádlottakat, emellett azonban maga is a vádlottak padjára került.

Az igazság törhetetlen bajnok nyakába akasztotta babékoszoruját és úgy akart helyet foglalni a teremben. A szolgálta figyelmeztette, hogy babékoszorúval nem ülhet a vádlottak padján, erre letette a dicsőség jelvényét.

(Az első vádlott)

A tárgyalás megnyitása után az első vádlottat: Földes Gézát hallgatták ki. Elmondja, hogy nem érzi magát bűnösnek. Igaz ugyan, hogy 2000 korona hiányzott a bevételből, de ezt a magából visszaérintette a fővárosnak. Hogy a pénz hova tűnt el, nem tudja. Azt hiszi, apránként ellopták tőle.

Az elnök: Milyen pénzeket kezelt ön?

A vádlott: Vizsga- és beiratási díjakat.

— Milyen címen kaptak önök díjakat?

— Három címen. Felvételi díj, tandíj és tanári pótlék fejében. Aki csak egy osztályból tett vizsgát, az 98 koronát, aki két osztályból összevont vizsgát tett, az 128 koronát fizetett.

— Ön azt állítja, hogy a hiányzó 2000 korona eltűnt. Bizonyítékok vannak rá, hogy ön elsikkasztotta a pénzt. Nem vezetett be 176 vizsgázót az anyakönyvbe.

— Miud be van vezetve.

— Utólag bevezette egy titkos jegyzékből, amelyet azután elégetett.

— Nem volt titkos jegyzék. Olyan hiteles volt, mint maga az anyakönyv.

— Balogh előtt ön siránkozott a pénzhiányon és futkosott annak megszerzése után.

— Ez igaz. A hiány miatt siránkoztam, de a pénzért nem igen kellett futkosni.

— Balogh azt mondja, hogy ön négy év óta nem számolt el.

— Nem hiszem, hogy ilyent mondott volna, hiszen a felmentvényem mindég rendben volt-

— Milyen viszonyban volt ön Telkes-nével?

— Ő előkészített vizsgára növendékeket akik nálunk vizsgáztak le.

— Nem készített ön kérvényeket részére vizsgák engedélyezéséért?

— Soha.

Az elnök több nevet sorol fel, amelyek nincsenek beírva a magántanulók listájába. Ezután konstatálja, hogy a vádlott a rendőrség előtt is beismerte, hogy magántanulók által fizetett összegekből bizonyos mennyiséget zsebre vágott.

A vádlott: A 20 korona különböző vizsgadíjakról lehet szó. Ezeket Balogh kapta, mert sok írásbeli munkája volt vele.

Az elnök: A rendőrség előtt ön beismerte a 20 koronák jogosulatlan felvételét.

— A rendőrkapitány, amikor a pénzhányról volt szó, követelte, nevezzem meg a tolvajt. Én ártatlan embereket nem akartam meggyanusítani, kijelentettem, nem tudom megnevezni a tolvajt. Így kerülhetett a dolog a jegyzőkönyvbe. Mindenesetre nagy könnyelműség volt tőlem, aláírás előtt fel nem olvasatni a jegyzőkönyvet.

A tárgyalást ezután holnapra halasztották.

A megsarcolt közönség.

Zugolódás a kávéházi adó ellen. — Nagy forgalom, nagy haszon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 2

A szolid és a jó hírnévre sokat adó kereskedő rendszerint azt az elvet hangoztatja, hogy szívesen csinál nagy forgalmat, de kevés haszonnal is beéri. Nyilván úgy gondolkozik az a kereskedő, hogy a haszon, amely a nagy forgalomból keletkezik, mégis tekintélyes összeggé válik évek során át és így a nagy fáradság meghozza a maga gyümölcsét. Vannak azonban olyan kereskedők is, akik a nagy forgalmat a nagy haszonnal akarják párosítani és a horribilis jövedelem ellenében még a kapzsiság vádját is szívesen eltűrnek.

Ezt a néhány sort a közönség újabb megsarcolása teszi aktuálissá. Az aradi vendéglősök és a kávéosok elhatározták, hogy a nagy jégdrágaságra való tekintettel, fölemelik a sör, meg a kávéházi fogyasztási cikkek árát. A kávéosok úgy voltak a jégdrágulással, mint az a gyerek, aki az uton kiálló kőben megbotlott és elesett. Az anyja kétségbeesve simogatta az arcát:

— Ugy-e nagyon megütötte magát, fiam. Ugy-e nagyon fáj?

A gyerek, aki pedig egyáltalán nem ütötte meg magát, úgy gondolkozott, hogy neki most kötelessége bömbölni, habár nem is fáj semmije. Mert ha az anyja sajnálja őt, akkor bizonyosan mégis megüthette magát.

A közönség hangos szóval addig sopánkodott a jégváhiány miatt, hogy a vendéglősök sirni kezdtek, mondván:

— Ha a közönség, a mi éltető anyánk azt mondja, hogy drága a jég, akkor nekünk okvetlen fájlalni kell ezt a drágulást.

Es elkezdtek jajgatni. Pedig nem is nekik fáj valami, hanem a közön-

ségnek. És a közönség már zugolódik is, pedig még csak két napja érzi a kávéosok kiméretlen kartelljének súlyát. Ne tessék azt gondolni, hogy ez jelentéktelen ügye a közönségnek. Aradon, ahol a jókabátos ember az élete nagy részét kávéházban, vendéglőben tölti, legalább van olyan fontos ez a drágulás, mint a lakbér-emelés. Havonkint legalább 4 koronával drágul meg a kávéház, ami a különben is nehéz viszonyok között élő hivatalnoknak, kereskedőnek, iparosnak elég jelentékeny összeg.

Hogy milyen jelentőségű ez a kérdés, mutatja az is, hogy ma már több vendég a Városi kávéházban iveket körözött a kávéház bojkottálása céljából. Hogy lesz-e valami komoly eredménye ennek, vagy pedig egyszerű kávéházi fölbuzdulás diktálta csupán, nem tudjuk. Azonban nem kételkedünk abban, hogy a folytonos, indokolatlan megterhelés ellen egyszer komolyan szervezkedik a publikum és gondolkodóba ejti a haszonleső, merész ujitókat.

Mit mondanak a vendéglősök?

Munkatársunk beszélgetést folytatott egyik nagyforgalmu étterem- és söresarnok-tulajdonosával, aki a sörárak emeléséről ezeket mondotta:

— Kénytelenek voltunk felemelni a sör árát poharanként két fillérrel, mert a jég ára horribilisen felszokott. Azelőtt a jég métermázsájáért 1 korona 20 fillért fizettünk s ez az ár most 5 koronára szokott fel. Nem tartom valószínűtlennek, hogy ha beáll a hőség, a jég ára métermázsánként 8–10 korona lesz. Ilyen körülmények között a sörárak felemelése teljesen indokolt. Én hétköznap 900–1000 pohár sört, vásár- és ünnepnapokon 2800–3000 pohár sört mérek el. Most 3–4 métermázsára a napi jég-szükségletem, a nyár folyamán pedig 7–8 métermázsára emelkedik ez a szükséglet, ami pénzértékben naponként 35–40 koronának felel meg, szemben az eddigi 10–12 koronával. De nemcsak a jég ára, hanem a szállítás is megdrágult, indokolt tehát mindenképen a vendéglősök határozata.

— E szerint a közönség újabb áremelésre is el lehet készülvén? — kérdezte munkatársunk.

— Igen. Mihelyt a jég ára magasabb lesz, valószínűleg kénytelenek leszünk emelni az árakat.

— Miért nem emelik a pezsgó és egyéb luxus italok árát, miért ép csak a sör árát, amelyből legnagyobb a fogyasztás?

— Ja kérem, a pezsgó árát nem kell emelni. Azon ugyanis meg van a tisztességes „polgári” haszon.

Beszélgetés egy kávéossal.

Egyik aradi kávéház és vendéglő tulajdonosa az áremelés okairól ezeket mondta:

— Először is hangsúlyoznom kell, hogy az áremelést nem csak a jég megdrágulása okozta. Ezért csak a sör árát kellett poharanként két fillérrel megdrágítanunk. A kávé árát főképp a cukor és a tejszín áremelése idézte elő. A cukor ára március elsejétől kezdve métermázsánként öt koronával emelkedett. A tejszint eddig a Zselenski-uradalom 60 fillérért adta és így az összes kávéosok nála vásároltak. Most a tejárusítást az uradalomtól átvette az Aradi Tejcsarnok, amely a hab tejszín árát egyszerre két koronára emelte fel, habár nem olyan jó árut szállít, mint Zselenski gróf. Aradon máshonnan nem kapha-

tunk tejszint. De általában az egész kávéházi rezszi az utóbbi időben nagyon emelkedett. A közönség igénye nőtt, mindig újabb és újabb lapokat, szépirodalmi és divatújságokat kell tartani. Mindezek miatt már októberben számolhatunk azzal, hogy a tömeges fogyasztásul szolgáló italok árát fel kell emelni. A közönség nem érzi meg a napi, átlagos 4–6 fillér áremelést, míg mi kénytelenek vagyunk valahol legalább némileg ellensúlyozni a fűszer és a jég drágulását. Az is több, mint valószínű, hogy nyáron a fagyaltok árát is fel kell emelnünk.

Egy vendég véleménye.

A kávéházi vendégek ugyan általában nem szoktak afelett tépelődni, hogy tulajdonképpen miért is fizettetnek velük annyit, amennyit a kávéosnak jól esik, de ez egyszer kivételesen mi, kávéházi vendégek is bátrak vagyunk a kávéháztulajdonos uraktól megkérdezni: vajjon meddig fognak a szerintük végeszakadhatatlan türelmünkkel visszaélni? Az igaz, hogy gyámoltalanabb teremtése nincs az istennek, mint a magyar fogyasztó. Annak a természet hét bőrt adott, amelyet egymásután huz le az, akinek jólesik. Mindenki szervezve van, aki valamit a közönség pénzéért ad, csak maga a magyar közönség szervezetlen az ő sarcolóival szemben.

Tavaly Münchenben egy pfenninggal akarták a sör árát emelni és a jámbor bajor nép, a sörösördő gömbölyűségű „bierherzek” majdnem forradalmat csináltak. Oly erőyes elmentmondásra találtak a sörkimérők, hogy az áremelésből nem lett semmi.

Az osztrák sörkartel az új söradó törvény következtében, amely az évtizeden át jogtalanul kizsárolt közönség helyett az állam személyében nyult bele a sörbárók zsebébe, az árakat emelni akarta és a bécsi nép sörét volt megdrágítandó. Lueger egy hónap alatt nyelbeütötte a városi sörgyárat és megtörte a sörkartelt. Bécs ráfizet a sörgyárra, de a sör ára nem emelkedett egy fillérrel sem, noha tetemesen több adót fizetnek a gyárak, mint azelőtt. A magyar közönség, de különösen az aradi, türelmes és flegmatikus. Sokkal kényelemszeretőbb, semhogy ceruzát venne a kezébe és számítgatna, vajjon mi címen és mi jogon fizettetik meg vele drágábban a kávé és a sört. Azt a kávé és azt a sört, mely eddig is épen elég magas áron okozott igen sokszor bosszúságot a fogyasztó közönségnek.

A vendéglősök és kávéosok bevallott indító oka elsősorban a jégdrágaság, másodsorban a tej drágulása. Mert az idén jégváhiány van, azért lesz drágább a sör? Miért nem volt tavaly olcsóbb, mikor nem volt jégváhiány és miért nem volt most a télen olcsóbb, mikor harmadrésznyi tüzelőanyag sem kellett a helyiségekben, mint a tavalyi szigorú télen? Vajjon elképzelhető-e olyan fordulat, mely valami cikkben árucsökkenést idéz elő? Ilyen esodát még a világ nem látott. Ezt csak általánosságban akartam megjegyezni, annak bebizonyítására, hogy az áremelésnek nem tárgyi, hanem lélektani okai vannak. A publikum tehetetlensége mindig kellő ok és alkalom az áremeléshez.

Lássuk azonban a részleteket és nézzünk szemébe a jég és tej drágulásnak. Beszéljenek a számok.

A sör ára poharanként és korsónként két fillérrel drágul. Ez egy közepforgalmu söresarnokban a legpesszimistikusabb számitással is naponta 12–16, de sokszor 20 korona több bevételt jelent. Vasárnap és ünnepnap sokkal többet. A vendéglős ebből legalább ötödfélezer korona hasznot lát, míg jég-szükségletét legfel-

jobb kétezer koronával fizeti meg drágábban. A sörraktárosnak kötelessége a vendéglősnek jeget adni, bárholnan vegye is, vagy pedig a sör árát kénytelen leszállítani, mert a sört csak behűtött állapotban használhatja a vendéglős. A jégár pedig a városi jéggyár következtében nem lesz oly magas, mint azt a közönség hiszi és naponta legfeljebb 3-4 korona több kiadást fog okozni. Két-három métermázsa jégre van szüksége a vendéglősnek hét hónapon keresztül és habár ma öt korona egy métermázsa jég és ez az állapot csak a városi jéggyár megnyitáig tart, mégsem remélhető, hogy a jégár leszállítással a sör ára csökkenjen. Még pedig azért nem, mert igen kitűnő üzlet drágábban eladni valamit, mint olcsóbban.

A fekete kávé drágítását szintén a jéggel indokolják meg.

A manó tudja megérteni, hogy a forró fekete kávé miképpen a jégnek? Vagy a behűtött vizet kell külön megfizetni? Természetesen nem futja a 30 fillérből hideg vízre, mert egy fekete kávé legalább egy koronájába kerül a kávésnak!

— A fehérekávé négy fillérral lett drágább, mert a tejszín árát emelte a tejesarnok és a tej is megdrágult, mondják a kávések.

A tej egyáltalában nem drágult meg, a tejszín árát pedig tessék megfizeteni azzal, aki tejszín iszik. Ha a tej áraliterenként négy fillérral drágul, akkor ebből egy kávéra egy fillér drágulás esnék. De a nagyobb aradi kávéházak a fekete és fehérekávé drágításával naponta tizenöt korona tiszta hasznót vágnak zsebre. Hatszáz kávé az átlagos napi forgalom. Ebből négyszázötven a fekete, — ez kilenc korona haszon; százötven fehérekávé, — ez hat korona felesleges kiadás a közönség részéről. Hatvan liter tej árkülönbözete két korona 40 fillér, öt liter tejszíné két korona; az egész többkiadás tehát 6 korona 40 fillért jelentene, ha tényleg léteznék. A jégkiadás pedig, mint én tudom, egy korona harminc fillér volt ma a Városi kávéházban.

Ha több jég kell a nyáron a fagyalathoz, a hűtő italokhoz, akkor annak árát ugyis emelni fogják a kávések, akik kitűnően ismerik azt az elvet, hogy a krajcáros üzletből lehet a legtöbb hasznót kipréselni. Miért éppen a nagyközönség szükségletét drágítják? Miért nem a kártyán és a pezsgőn keresik a nagyobb rezsit megtérítését?

A kávéház társadalmi szükséglet. Van olyan ember, aki négyszer naponta jár oda, mert rá van utalva és a költségvetésében a drágítás érzékenyen érinti. De megérzik ezt majd a pincérek is.

Eddig az ember az ebéd utáni pikkelőért 20 krajcárt fizetett, amelyből 15 krajcár volt a kávé ára, három krajcár a főpincéért, kettő pedig a felszolgáló pincéért illetve. Ezentul is ennyit fog adni a vendég és a főpincér a maga részére csak két krajcárt vonhat le. Az egyik kávéház főpincérének állítása szerint tegnapi négy koronával kevesebb volt a bevétel. (Azért még mindig többet kerestél, mint egy negyven évig szolgáló — néptanító.) A közönség felvilágosítására mondtam el ezeket a dolgokat, hadd lássa, mi történik az ő nemtörődömségének kihasználásával.

Egyik legnagyobb kávéház főpincére találta el fején a szeget.

— Tessék elhinni kérem, hogy a házbérek és minden egyéb úgy megdrágult, hogy egy kávésnak nem kereshet ma tisztán többet mint tizenötezer forintot egy évben. Ez csak nem sok...

Nem. Mert a miniszterelnöknek huszonegyezer forint fizetése van.

IRODALOM ES MÜVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Rip van Winkle, operette. Ladislay József vendégfelléptével. (A bérlet)
Péntek: A kis cukros, vígjáték. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Szombat: A kis cukros, vígjáték. (C bérlet.)

„Én és a könyvek.“

— Hatvany Lajos új munkája. —

*

Furcsa egy könyv: ha skatulyázni akarná valaki, nem fér be semmi osztályba, semmiféle műfaj keretébe. A kritikáról szól, mint művészetről, a bíráltról, mint olvasott könyvek, végignézett színjátékok bennünk maradt emlékeinek megrögzítéséről. És mégsem az van benne, hogyan kell értékelni a könyv meséjét, miként kell megbírálni egy szindarab szerkezetét, a főhős jellemének következetességét, milyen tulajdonságok alapján ütheted rá egy műre a művészet értékbélyegzőjét vagy a mesterség megbélyegző szentenciáját. Sőt ez a könyv már a címében is én-nel kezdődik, tartalmában is én-nel folytatódik és befejezésében is ezzel a gyanus személyes névmással végződik.

Ez ugyebár elég súlyos ok arra, hogy aki irodalmi dolgokról komoly képpel akar beszélni, az a szeszélyeskedés, dekadens szubjektivizmus vádjával dobja félre Hatvany Lajos új könyvét. Pedig hát — és ez az érdekes jelenség — hosszú időnk, talán Kazinczyék óta senki nálunk olyan komolyan nem vette az irodalmat, senki olyan lelkiismeretes megbeszéléssel nem beszélt könyvekről és nem „foglalkozott“ irodalommal, mint éppen ma azok, akiket a felületesség, hóbortosság, komolytalanság vádjával bélyegeznek meg. És kik ezek a szigorúan ítélkezők? Éppen azok, akik ma is csak arra valóznak tartják a könyvet, hogy néhány órai szórakozást, felejtést nyújtson a pamlagon heverő, gondolkodni nem szerető olvasónak, feledést a napi kellemetlenségek, az élet bajai után, az élettől való elzárkózást az annak lármájába beleunt közönségnek. Az ilyen olvasónak, ennek a közönségnek bizony kellemetlen, rendszertelen és fárasztó olvasmány lesz Hatvany Lajos könyve, le is fogja csapni hamar, mert ha sokáig és komolyan olvasná, még holmi nyugtalanító lelkiismeret-furdalást érezné — sőt talán még meg is tetszenék neki.

A tárgyilagosság... Ezt a szót a közönség, sőt a kritikusok rendszerint azért használják, hogy ennek nevében ledorongolva minden ellenkező véleményt, szubjektív nézetüket nevezék ki az egyetlen és jogosult örökérvényű igazságnak. Mennyivel más ezzel szemben Hatvany Lajos szubjektivizmusa, aki őszintén így szól:

„Elég nekem, ami belőlük (a könyvekből) átsuhant belém, ami bennem oszirázik, ami bennem fesledzik. A többi csak irodalomtörténet, okmánytárak és egyetemek lim lom anyaga, tanároknak való...“

Vagy máshol:

„Lehet-e itt igazságos az ember? Legegyen-e? Szabad-e annak lennie? Szabad-e a kifejezést és eredetét firtatnunk? Nem jobbe sokkal a benyomást, amelyhez hozzájutsz, teljes eredetiségében megőrizned s magadat a megmérhetetlennek megmérlegelni-akarásával meg nem tévesztened. Egészségesen fejlett fogékonyság semmi esetre sem egyetemes. Ellenkezőleg. Az ítélet mindig valamely élettapasztalat kisugárzása, bangulaté, — abba kapaszkodik s így attól függő, szükségszerűen részrehajló és egyoldalú is kell, hogy legyen...“

Ez a szubjektivizmus azonban nem a felületesség kacér takarója akar lenni. Ha neked jogod van egy könyvet saját magadra vonatkoztatva, lelkeden átszűrve megítélni, ez a jog a legszigorubb kötelességet jelenti arra, hogy a benyomásokat, melyeket szereztél, elmélyítsd, megvizsgáld, a világba dobd és megnézzed, mi lesz ott belőlük: elhervadnak-e, vagy kirügyeznek. Így érti a szubjektivizmust Hatvany Lajos és így alkalmazza is azt könyvének azokon a lapjain, melyek Stendhalról, Rousseauról szólnak, vagy amelyek az eredetiségről beszél. Ezek talán könyvének legszebb lapjai, de mindenesetre ezek fejezik ki legpregnánsabban írójuknak véleményét a könyvekről és a kritikáról. A mű többi fejezete inkább csak hangulat és vallomás, az olvasó hangulata és a kritikus vallomása. Mert Hatvany sehohsem választja külön önmagában az olvasót a kritikustól, a közönséget a bírálótól. (Amint ahogy minden olvasó kritikus is és minden bíráló olvasó is.) Nem törődik azzal, ha mint olvasót tulajdonosan lelkiismeretesnek és mint bírálót tulajdonosan szubjektívnek mondják. Teljesen átengedi magát a könyvnek és érzéseit, hangulatait, melyeket a könyv ébreszt benne, visszaadja úgy, amint érzi azokat. Innen van, hogy új könyve rendszertelenné, csapongónak tűnhetik fel, de nekünk ez a rendszertelenség, ez a hangulat-csapongás értékesebb sok száraz, előkészített rendszernél, sok művészet mentes esztétikánál. Igaz, hogy néha gátat vet egy-egy hangulat-árnak és elharapja mondanivalóját, de aki csak egyszer is érezte azokat az érzéseket, átélte azokat a kétkedéseket, amelyek Hatvanyt elfogták, az megérte az elhallgatott mondatokat, kiegészíti a homályos képeket és elnézi az oda nem tartozó vallomásokat. Mert hangulatok, képek, vallomások: ezekből áll Hatvany Lajos új könyve, de hangulatai egy értékes, sokat megérző ember hangulatai, képei: a művész képei és vallomásai egy őszinte, érdekes, a mai világban élő ember vallomásai.

b. b.

* Kuruc dalok. Bodor Ernő, a budapesti Zeneviták munkatársa kéri az általa kiadandó „Kuruc dalok“-ra vonatkozó előfizetési levelek elküldésére (Arad, Pécskaui-ut 2.) akár üresen, akár aláírva elküldeni, mert a Dalok kiadására kerültek.

* Művészet március 12-én. Sándor Erzsébet hangversenye elé nagy érdeklődéssel tekint az aradi közönség. A jegyek nagyrésztben elkeltek és éppen azért a hangversenyt rendező cég, Klein Mór felkéri az illetőket, hogy az előjegyzett jegyeket vegyék magukhoz, nehogy a nagy jegykereslet miatt félreértések forduljanak elő. Telefonszám 252.

* Huszonegy év után Aradon. Gonda Béla kereskedelmi miniszteri tanácsos pénteken este érkezik Aradra, hogy szombaton délután a városi házban a Kölcsey egyesületben felolvasson A kiváló műszaki író a szombati napot Arad megismerésére kívánja fordítani, mert azóta nem járt Aradon, hogy Baross Gáborral 1889-ben a Vaakapu szabályozási munkák ünnepi megnyitására visszatérve, rövid ideig itt tartózkodott. Arad azóta nagyot változott, a kultúra iránt való fogékonyságában azonban a régi. Ezért is nagy érdeklődő közönségre tarthat számot a Kölcsey-egyesület vendége, aki 70 vetített képen fogja bemutatni az adriai tengernek azon pontjait, melyek a magyar tengerészet és főleg haditengerészet szempontjából fontosak. A magyar és osztrák tenger-mellék képein kívül láthatók lesznek a liessai tengeri ütközet, a mai haditengerészetből csatahajók, cirkálók, torpedók, víz alatt járó hajók és különféle jellemző életképek a tengerész szárazföldi és vízi életéből. Az előadás képeit Rozsnyay József dr. fogja vetíteni új felszerelésű gépén. A Kölcsey-egyesület tagjai igazolvánnyal, nem tagok 1 koronás belépti jeggyel vehetnek részt az előadáson. Jegyek előre

ifju Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedésében kaphatók.

* A legsötétebb Afrikából. Az amerikai Egyesült-Államok volt elnöke, Roosevelt épen tegnap kelt utra Afrika belsejéből, ahol híres vadászatait rendezte. A nagyszerű sport eseményről bőven emlékeztek meg a lapok és az elnök afrikai tartózkodásának legszebb részleteit most remek mozgófényképekben mutatja be az Uráni. A műsor többi számai is mind elsőrangú látványosságok. 241

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A szabadgondolkodó a kávéházban. Kinós incidensnek volt a színhelye múlt év december havában a kolozsvári New York-kávéház. Az egyik asztal mellett nagyobb társaságban ült Sipos Kamilló városi hivatalnok akko, mikor éppen az asztalhoz lépett Nagy Lajos, a kolozsvári rendőrfőkapitányság egyik hivatalnoka. Nagy Lajos a társaság tagjai közül éppen csak Sipos Kamillót nem ismerte, tehát mikor oda akart ülni, előbb bemutatkozott neki. Különösképpen a bemutatkozásnál Sipos Kamilló nem volt hajlandó kezét fogni a rendőrségi hivatalnokkal, mert az szabadgondolkodó s a Bolyai-kör tagja. Erre a sértésre Nagy Lajos első felháborodásában arcul ütötte Sipost. Az incidens lovagias utra terelődött s ennek befejezésekképpen Nagy hirlapi uton is bocsánatot kért a tetteleges inzultusért Sipos Kamillótól. A jegyzőkönyvi bocsánatkérés dacára is Sipos, mert a hirlapi bocsánatkérésben a segédek Nagy tanuknak nevezte, becsületsértésért bünvádi utra terelte az ügyet. Tegnap folyt le a tárgyalás Salamon járásbíró előtt. A feleken kívül a tárgyaláson a vádlott védőjeképpen Karácsonyi Aladár dr. volt jelen. A védő a tárgyalás kezdetén tiltakozott a védencének kézbesített idézés szövege ellen, mert az Nagy Lajosnak, mint szocialista hivatalnoknak volt kiállítva. A sértett és a vádlott kihallgatása után Salamon járásbíró figyelmeztette Nagy Lajost, hogy neki azért, mert Sipos Kamilló komoly indokolás nélkül nem nyújtott kezét a bemutatkozásakor, becsületsértésért joga van vizonvadat emelni. Erre Karácsonyi dr. be is jelentette a vizonvadat. És most következett az érdekes tárgyalás esattanója, az ítélet. Salamon járásbíró Nagy Lajost az ellene emelt vád alól felmentette, ellenben Sipos Kamillót becsületsértés vétségéért 100 korona pénzbüntetéssel sújtotta. Sipos Kamilló az ítéletet megfélebbezte.

§ Az al-Dungyerszky. Budapesti tudósítónk jelenti: Breszlin Emil újvidéki pénzügynök körmonfont csalással igyekezett vagyonhoz jutni. Kiadta magát *Dungyerszky Bogdán*nak és az ismert nevű bácskai nábob nevében 130.000 koronát akart fölvenni a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankban. Mindenekelőtt elment a bácsalmási járásbírószék telekkönyvi hivatalába, ahol Iszpranovics Széver dr.-nak, *Dungyerszky* ügyvédjének a nevében, telekkönyvi kivonatot szerzett. Azután Szabadkán lakást vett föl *Dungyerszky Bogdán* néven s ettől kezdve minden levelét odacimeztette. Ilyen előkészületek után fölutazott Budapestre, elment *Mándlics Ede* dr. ügyvédhez és megbizta, hogy szerezze meg a kölcsönt két százalék jutalék mellett. A kölcsönt megszavazta a bank, már minden rendben volt, de az utolsó pillanatban, közvetlenül a kölcsön kifizetése előtt, egy levél az igazi *Dungyerszky*hoz került. A szélhámos pénzügynököt még idejében letartóztatták és család miatt vád alá helyezték. Ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék *Dusárdy* dr. bír. elnöklésével a bűnyűtet. A bíróság Breszlin Ernőt bűnsnek mondotta ki a család és okirat-

hamisítás büntetében és ezért 3 évi fegyházbüntetésre ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért felebbezett.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi levél. —

(A masamód.) A közönségnél és a sajtóban szinte páratlan sikert aratott a *Vigszínház* pompás új darabja, *Heltai Jenő A masamód* című vígjátéka.

Ezt a nagy sikert a kedves, fordulatos, mindvégig érdekes meséje mellett, mint a kritikák egyhanguan konstatálják, főképp finomsága, gyöngédsége, bensőségteljessége szerezte meg az új *Heltai*-darabnak, amely előkelően elmés és szellemes eljéttől mindvégig anélkül, hogy a kitűnő poéta csak egyszer is olosó és banális viccelődésre vagy szójátékra fanyalodnék benne.

Egy szójátékot azonban mégis feljegyezhetünk *A masamód* dal kapcsolatban. Igaz, hogy nem *Heltai Jenő* csinálta, de tagadhatatlanul jó.

A masamód főpróbájáról jövet, egy színházi kritikus találkozott az utcán *Heltainak* egy jó barátjával. A jóbarát valósággal rárontott a kritikusra.

- Nos, hogy tetszett?
- Micsoda?
- Furcsa kérdés! Hát *A masamód*.
- Egyszerű a válasz: *mesemód!*

(A baritonista.) Az *Operaház* próba-termében *Arányi Dezső* beszélget *Déry Jenő*vel, amikor belép az ajtón a színház egyik bariton énekese.

— Nem mondanád meg nekem, — szól *Arányi Déry Jenő*höz, — hogy micsoda voltaképpen: egy baritonista?

Déry tagadólag intett.

— Pedig hát, a dolog nagyon egyszerű, — felelte *Arányi*. — Akinek megvannak a szükséges magas hangjai: az tenorista, akinek a mély hangjai: az bassista. De akinek se magas, se mély hangja nincsen: az a baritonista...

(Az apa.) Egyik népszerű színész a minap gondterhes arccal jelent meg barátai körében. Mindenkinnek feltűnt szokatlanul rossz kedve.

— Mi baj? Miért vagy úgy leverve? — tndakolták tőle.

- Képzeljétek, fiuk, apa lettem!
- Nos és ezen busulsz annyira?
- Már hogyne busulnék, ha arra gondolok, hogy megtudhatja a — feleségem...

(A tulzás.) A színházigazgatók — és vajjon ki vehetné ezt zokon tőlük — hihetetlen tulzásokra ragadtatják magukat, ha arról van szó, hogy milyen sok volt az ő színházuknak a bevétele és milyen kevés a konkurrens színháznak. Nem tudjuk, nálunk is így van-e, de hogy Bécsben így van, arról meggyőző a következő jellemző apróság.

Egy bécsi színházigazgató annyira ment ezekben a tulzásokban, hogyha elutazott valahová, akkor is az előtte való napi előadás dupláját sürgönyöztette meg magának a pénztárossával.

A minap Berlinben időzött és éjfél tájban megkapta a szokásos táviratot. Persze rögtön megmutatta a társaságában levő berlini direktoroknak, akik azonban már ismerték a kollégájuknak a ravaszságát.

— Nézzétek, — mondta, — milyen nagyszerűen megy az új darabom!

— No, én meg azt hiszem, — jegyezte meg gunyosan az egyik berlini kolléga, meg volna te elégedve, ha eanek a bevételi összegnek csak a negyedrésze volna igaz.

Amire a direktor elszólta magát:

— Negyedrésze? — Az nem. De a — fele!

Incidens a Nemzeti Társaskörben.

Tisza István és Feilitzsch Arthur össztüzése.

Távirati tudósítás.

Arad, március 2.

Kinos incidens történt tegnap este — mint Budapestről jelentik — a Nemzeti Társaskörben. *Feilitzsch Artur*, a Fejérváry-kormány volt földmívelési minisztere megjelent a körben, ahonnan *Tisza István* formálisan kitesékelte. Ezzel szemben *Feilitzsch* ma kijelentette, hogy kiutasításról szó se volt, hanem csak félreértés támadt *Tisza* és ő között.

Az incidensről ezt jelenti fővárosi tudósítónk:

A Nemzeti Társaskörben tegnap este kinos szecna folyt le *A vándorlás*, amely hetek óta folyik a kormánypárt felé, magával ragadta a Fejérváry-kabinet volt földmívelésügyi miniszterét, *Feilitzsch Arthur* bárót is, aki este kedves és vidám arccal megjelent a klubban, ahol általánosan kellemetlen meglepetést okozott.

— Még néhány ilyen szövetséges — mondta a bajusza alatt az egyik miniszter — és elvesztünk!

Tisza István azonban itt is hamar cselekedett. Odament *Feilitzsch*hez s néhány közömbös szó után megkérdezte tőle:

— Milyen joggal jöttél el közénk?

Feilitzsch, aki tudvalevőleg *Tisza* miniszterelnöksége idején egyik alelnöke volt a Háznak megütődve védekezett:

— Mint régi szabadelvű ember... — felelte. — De különben is ajánlottak tagnak.

S itt a kör egyik előkelő tagját meg is nevezte. *Tisza* rögtön a kör titkárához ment, átkelesték az ajánló ivateket, de *Feilitzsch* neve nem volt köztük. *Tisza* nyomban felkereste újból a volt darabont-minisztert s éles, emelt hangon ezt mondta neki:

— A tag-ajánló ivateken nem találtuk meg a nevedet... Rosszul tetted, hogy eljöttél ide közénk!

Ezzel sarkon fordult s otthagya *Feilitzsch*-t, aki el is távozott a klubból.

Egy újságíró ma beszélgetést folytatott *Feilitzsch Arthur* báróval, aki az incidensről ezeket mondotta:

— Kérem, semmiféle affér nem volt és a találkozás, amely *Tisza* és közöttem történt, egész másképp folyt le, mint ahogy előadják. A dolog úgy áll, hogy én, mint a társaskör tagja be akartam lépni a munkapártba. Hogy ez simán menjen, előbb Fejérvárynál tárgyalást indítottam, amely ellen *Khuen gróf* és *Csáky gróf* semmi nehézséget nem támasztottak. Ennek következtében *Lukács György* és *Vörös László* már be is léptek a pártba, ezután pedig én jelentkeztem felvételre.

Egyszerűen *Csáky grófnak* levelet irtam, amelyben bejelentettem, hogy a pártba belépek. A miniszterelnök urreal is közöltem felvételi kérelmemet, *Perczel Dezsőt* és *Dániel Gábor*t pedig felkértem, hogy ajánlják felvételemet. Tegnap, amidőn felmentem a Nemzeti Társaskörbe, abban a hiszemben voltam, hogy az ajánlás már megtörtént. Itt tudtam meg, hogy *Tisza gróf*, *Perczel* és *Dániellel* tanácskozott ügyemben és *Tisza gróf* azt mondotta, nincs oka ugyan elzárkózni az elől, hogy mi belépünk a pártba, de a kormány utjába háruló sok nehézség miatt kívánatosnak tartaná, ha ez a választások után történnék meg.

Mint *Tisza gróftól* hallottam, *Perczel* és *Dániel* ezt az óhajtó levélben közölték velem,

én azonban ezt a levelet nem kaptam meg. Ha nem óhajtottam volna néhány urral találkozni, a Társaskörbe fel se mentem volna, bár a kör, melynek tagja vagyok, otthent ad a munkapártnak és így jogom lett volna ott megjelenni, de eltávoztam, mert méltányolni akartam Tisza gróf álláspontját. Tessék elhinni, ennyi az egész dologból az igazság.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 3-án az időjárás: enyhe, száraz.

— A király Budapesten. Bécsből táviratozzák, hogy a „Vaterland” jelentése szerint a király husvét előtt rövid tartózkodásra Budapestre érkezik. A király a tegnapi audiencián adta ezt az elhatározását a miniszterelnök tudomására. A király budapesti útja az országgyűlésnek március 22-én történő feloszlatásával van összefüggésben. A király trónbeszédével fogja az országgyűlést feloszlatni és ebben részletesen fog foglalkozni azokkal az okokkal, amelyek arra birták, hogy a régi rendszer föltámasztását megkísérelje.

— A főispáni installáció. Varjassy Lajos polgármester ma ezt a meghívót bocsátotta ki: Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjait 1910. év március hó 5-ik napján, d. e. fél 11 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívom.

Tárgy: 1. A m. kir. belügyminiszter leirata, melyben értesíti a város közönségét, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsége legfelsőbb elhatározásával Urbán Ivánt Aradvármegye és Arad szab. kir. város főispánjává kinevezte. 2. Urbán Iván főispánnak eskütétele.

— A montenegrói fejedelmi pár üdvözlése. Cettinjéből táviratozzák: Az osztrák-magyar hajóraj néhány tisztje Antivariból ma automobilon Cettinjébe ment, ahol Ferenc József király és császár nevében Fausz admirális üdvözölte a montenegrói fejedelmet és nejét házassági jubileumuk alkalmából.

— Orvosok banketje. Borsos Béla dr.-nak, Aradmegye új főorvosának és Villányi Izidor dr. aradi új járási orvosnak tiszteletére az aradmegyei orvosi kar ma este banketet adott a Fehér Keresztben. A banketen az aradmegyei járási, községi és körorvosok majdnem teljes számban vettek részt és megjelent még az aradi orvosi karnak több tagja, valamint néhány megyei gyógyszerész is. Először Bradeán Athanász dr. radnai járásorvos mondott felköszöntőt az ünnepeltre, majd Fekete József dr. buttyini körorvos az aradmegyei körorvosok nevében ünnepelte Borsos főorvost. Lövinger Miksa dr., az országos orvos szövetség megyei fiókjának elnöke az ünnepeltre és az orvosi kar összetartására emelte poharát. Borsos dr. és Villányi dr. meghatottan köszönték meg az ünnepelést. Ezután még több lelkes köszöntő hangzott el és a társaság sokáig együtt maradt.

— Új ügyvéd. Kell József dr. aradi ügyvédjelölt a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt ma sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

— Adományok az aradi szobrokra. A mai napon Boros Beninek Aradon fölállítandó szobrára a következő adományok érkeztek hozzánk:

Heinrich Sándor	100 korona
Bréda Viktor gróf	100 „
Purgly János	100 „
Löffler Jakab	50 „
Holländer Ignác	30 „

Hebs Vilmos a következő levelet intézte hozzánk, 100 korona kísérete mellett:

Van szerencsém száz koronát azon kérelemmel küldeni, sziveskedjék ezen összegből

negyven koronát a veszthely megváltására,

husz koronát Boros Beni szobrára,

husz koronát Csiky Gergely szobrára és

husz koronát Fábián Gábor szobrára eljuttatni.

Az összegeket az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárban helyeztük el.

— Lueger állapota. Bécsből jelentik: Reggel a következő bulletint adták ki Lueger állapotáról: Hőmérséklet 37, érverés 86, szabályos. Vesefunkció és lélegzés tegnaphoz képest változatlan. Mesterséges táplálkozás szünetel. Táplálkozás a szájon keresztül elégtelen. Erőbeli állapot csekélyebb. Öntudat tiszta. Az elégtelen táplálkozás következtében az erő lassan fogy. — Egy később érkezett távirat jelenti: Lueger állapota a tegnapi beállott látszólagos javulás dacára a legnagyobb mértékben aggasztó és reménytelen. A ma reggeli orvosi jelentés 37 fok testhőmérsékletet állapít meg, érverés 86, szabályos. Veseműködés és lélegzés tegnaphoz képest változatlan. A táplálás céljából adott beöntéseket a beteg már nem képes megtartani. Táplálékfelvétel a szájon át elégtelen. Erőbeli állapot csekély. Öntudat tiszta. A legnagyobb baj abban áll, hogy a beteg makacsul vonakodik a neki nyújtott táplálékot elfogadni. Éjjel Lueger némi felbeszakitásokkal nyugodtan aludt és reggel valamivel jobban érezte magát, de rendkívül gyöngé, mert a táplálás a legnagyobb nehézségekbe ütközik. A csuklás időnként szünetel és nem okoz hányást, ami főképpen annak az eredménye, hogy a beteg éjjel néhány jégpaztillát vett be. Az egyre elégtelenebb táplálkozás folytán a beteg ereje lassanként mindjobban elhanyaglik, öntudata azonban teljesen tiszta és zavartalan. Tizenegy órakor az a hír szivárgott ki a városházáról, hogy Lueger állapota a fokozódó erőhanyaglás és szívtágulás folytán felettébb aggasztó. A délelőtti folyamán a betegség eddigi tüneteihez az alsó végtagok kiszáradása is csatlakozott, ami nyilván a nedvek felszívódási processzusának a következménye.

— Eljegyzés. Klein Margitát, Klein Izidor kedves leányát Aradon eljegyezte Krausz Henrik kereskedelmi utazó Budapestről.

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— A háziezred második zászlóalja itthon. Két esztendeig állomásozott a háziezred 2-ik zászlóalja Temeskubinban, amelyet a mai napon végleg elhagyott. Aradra jött és állandóan itt is fog tartózkodni. Tegnap a távozó tisztikar tiszteletére Temeskubin intelligenciája bucsuestét adott. Ma délután 5 órakor érkezett az aradi pályaudvarra a katonákat hozó vonat, amelyet az aradi helyőrség tisztikara várt belafalvi Fekete Miklós vezérőrnagy vezetésével. Bojos János őrnagy zászlóaljparancsnok jelentéstétele után a tábornok üdvözölte a tisztikart, majd Barbini Sándor ezredes fogadta a tisztikar jelentkezését. A háziezred zenekarának játéka mellett vonultak a csapatok a várba.

— Párbajozó jogakadémiai tanárok. Eperjéről jelentik: Mikler Károly dr. jogakadémiai igazgató és Ríz Mihály dr. jogtanár között hétfőn délután kardpárbaj volt. Mikler jobb szeme alatt súlyos vágást kapott, mire az orvosok a párbajt beszüntették. Mikler és Ríz között már régebben feszült volt a viszony, de csak most derült ki, hogy a párbajra mi szolgáltatott okot. A múlt hó 26-án tanári konferencia volt, amelyen Mikler valami előterjesztést tett, mire Ríz belekötött az igazgatóba. Folytonosan gunyos kérdésekkel zavarta előadását. Mikler megsokaíva a dolgot, rászólt Ríz tanárra:

— Ugyan kérem, fogja már be a száját! Ríz elsápadt, szóltalanul eltávozott és provokáltatta az igazgatót.

— Öngyilkos orvos. Kuzmann Oszkár dr. trencsényi kórházi orvos, Kuzmann József dr. szegedi orvos fia, a múlt napokban öngyilkossággal vetett véget életének. Az öngyilkosság február 21-én történt. Kuzmann Oszkár dr. már néhány nap óta szomorúan s feltűnő idegességgel járt-kelt a városban. Idegességéből mindazonáltal nem lehetett sötét tervére következtetni, amit a mondott nap délutánján végrehajtott. Délben a közkórházban megebédelt s délutánra fürdőt rendelt egyik kórházi szolgálónál. Azután a lakására ment, ahol bezárkózott és ablakait lefüggönyözte. A ház tulajdonosa Kuzmann szobájából délután fél 2 óra tájban valami tompa zuhanást hallott ugyan, de arra ügyet sem vetett. Kevés idő múlva a kórházi szolga Kuzmann-ért jött. Kopogtatott az ajtón, majd hangosan szólította az orvost, de nem kapott választ. Rosszat sejtve betörte az ajtót s ekkor rémes látvány tárult szeméi elé. Az orvost ágyban fekve, eszméletlen állapotban vértől elborítva találta, lött sebbel a jobb halántékán. A szolga rögtön a kórházba sietett, segítséget hozott, azonban a halálos sebesültön már nem segíthettek, néhány perc múlva kiszervenedett. Asztalán jegyzőkönyvből kiszakított papírlapot találtak. Erre ceruzával írta föl utolsó kívánságát, mely az volt, hogy ne boncolják föl s pénzét a városi szegények és a kórházi szolgák közt osszák föl. Ingóit szüleire hagyta. Ami az öngyilkosság okát illeti, erről egy trencsényi lap a következőket írja: „A tragikus módon véget ért kiváló képzettségű s több diplomával rendelkező orvost, aki néhány felolvasással gyönyörködtette városunk közönségét is, nyugodt, előzékeny embernek ismerték mindenütt, ahol megfordult s tettét is csak más városból származó kellemetlenségei miatt

Aki jó házi kosztot és jó hegyi borokat akar élvezni, az keresse fel

a **PARK-vendéglőt,**

hol jó magyaros konyha, kitűnő kiszolgálás olcsó pénzen kapható.

Ugyanott abonensek is elvállaltatnak.

1189

Kiváló tisztelettel

Matusz Péterné,

a Park-vendéglő bérlejtője.

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

támadt elmebeli megháborodottsága folytán követhette el."

— Bajok a Gyermekvédő Ligánál. Edelsheim-Gyulay Lipót gróf, a Gyermekvédő Liga elnöke a következő sorok közlésére kért föl bennünket:

Nyilatkozat. Egyes lapokban megjelent s a Gyermekvédő Ligára vonatkozó híresztelések teljesen a'aptalanok. A Liga sem fel nem oszlik, sem állami kezelésbe nem megy át, hanem teljes rendben tovább folytatja működését. A Liga elnöksége ezt kijelentvén, fenntartja magának a jogot, hogy néhány napon belül minden hamis vád ellen kimerítő cáfolattal megnyugtassa a közönséget, melynek jóvoltából annyi jót cselekedett már eddig is. Budapest, 1910. március 2-án. Edelsheim-Gyulay Lipót gróf.

— A bécsi halálos pisztolypárbaj. Bécsből jelentik: Mayer Oszkár dr. aki Wiederhofer bárót párbajban agyonlőtte, valószínűleg rövidesen kiszabadul fogságából. A megejtett vizsgálat adatai alapján ugyanis az államügyész hivatalból fog pertörlelési kérvényt a királyhoz felterjeszteni. Az adatok arról győzték meg az ügyészt, hogy Mayer dr. kényszerhelyzetbe került és kénytelen volt fegyveres elégtételt adni, valamint kénytelen volt a legsúlyosabb feltételek mellett párbajozni. Tartalékos tiszt és így a párbajsegédek megállapodását el kellett fogadnia; segédjei ugyanis aktív katonatisztek. A sértés is oly súlyos volt mindkét részről és az ennek alapjául szolgáló ügy oly kényes természetű volt, hogy Mayer dr.-nak nem volt más választása, mint a pisztolypárbaj. Megállapította a vizsgálat, hogy Mayer dr. a vezényszó elhangzása után rendelkezésre állott célzási időt nem használta ki, hanem gondolkodás nélkül egy pillanatnyi időn belül elsütötte fegyverét. Láttá, mikor ellenfele megtántorodott, de nem is sejtette, hogy megsebesítette és azt hitte, hogy a golyó csak surolta a fejét.

— A katonai kórházak jelentései szerint „a természetes Ferencz József-keserűviz gyorsan és biztosan hat és hosszabb használat után sem idéz elő rossz utóhatásokat. A betegek szívesen veszik be, mert íze nem kellemetlen." A „Ferencz József"-keserűvizet ezen kiváló tulajdonságai teszik mindazoknál nélkülözhetetlenebbé, kik gyakran vannak hashajtóra utalva. 231

— Agyonlőtte a férjét. Az Elekhez tartozó gróf Almássy-féle pusztán Varga István vad-órt a felesége ma vadászfegyverrel agyonlőtte. Az asszony szerelmi féltékenységből követte el tettét. Az aradi királyi ügyészség a nyomozást megindította.

— Százezer koronás ékszerlopás. Kölnből jelentik, hogy Westerhold grófnőnek a meklenburgi Arenfelsen lévő kastélyába a minap betörték és körülbelül százezer koronát érő családi ékszert elloptak. A nagy ékszerlopást va-

lószerűleg nemzetközi betörők követték el, akik az ablakon át hatoltak a kastélyba, ott feltörték az ékszeres-szekrényeket, amelyekből minden ékszert magukkal vittek. Valószínű, hogy a betörőknek a kastély személyzete között cinkostársuk volt. Az öreg grófnő pár héttel ezelőtt két fiával és leányával hosszabb körutazásra indult, ahonnan husvétkor szándékozott visszatérni. A grófnő egyik fia, aki Bonnbán mint huszártiszt szolgál, a betörés hírére a kastélyba utazott. Megállapították, hogy a betörés elkövetésekor a kastélyban egy inas és egy nőcseléd volt. Az elloptott ékszerek között megbecsülhetetlen értékű rendjelek és értéktárgyak voltak XIII. Leó pápától, I. Napoleontól és I. Vilmos császártól.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban március 2-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: *Született:* Karácsonyi Sándor szabómesternek Margit nevű leánya, Maurer Géza acsev. fékezőnek Géza nevű fia, Rózsás József vasuti napszámosnak Mária nevű leánya, Skoliczki Ferenc máv. fékezőnek József nevű fia, Nagy András máv. fékezőnek Pirocska nevű leánya. *Meghalt:* özv. Schwartz Pálné 60 éves magánzónó, Bródy Lipótné 46 éves kereskedő neje, Mayercsik János 77 éves mészáros-mester, Werner Gábor 79 éves ácsmester. *Házasságot kötött:* Ónodi György rendőr Boldis Zsuzsannával.

— *Kecsek esász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.* Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— *Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.* 279

TARKASÁGOK.

★

(Későn érkezett.) Egy könnyen hevülő és feledékeny aradi kereskedelmi utazóról beszélük. Ezt az utazót, mielőtt hosszabb utra indul, a felesége mindig gyöngéden figyelmeztetni szokta:

— Aztán fiacskám, el ne feledkezzél a hitvesi hűségéről. Tudom, hogy nagyon feledékeny vagy és mihelyt kilépsz a városból, már azt is hajlandó vagy elfelejteni, hogy egyáltalán van-e feleséged.

Ezzel a hosszú figyelmeztető szónoklattal eddig még mindig sikerült a férjet az igaz uton tartani, amit abból állapított meg a feleség, hogy amikor a férje ura az utról bahaérkezett, a tüzes esőkök és ölelések özönével árasztotta el.

A napokban azonban megtörtént az a csoda, hogy amikor az utazó vonatra szállt, az asszonyka vált feledékennyé. Elfeledte figyelmeztetni a hitvesi hűség betartására. Néhány óra múlva eszébe jutott ez és kétségbeesve rohant a táviró hiva-

talba, ahol a következő sürgönyt adta föl a férje címére:

X. Y. Nagyszében, Royal-szálló.

Fiam, meg ne feledkezz hitvesi hűségéről.

Fél nap múlva visszaérkezett a távirat az asszonyhoz Aradra ezzel a felírással:

„Távirat Nagyszébenbe elkésve érkezett.”

(A király, mint halász.) Abból az alkalomból, hogy most a német császár trónörökös fia a kovácmesterséget tanulja, igen érdekes epizódot újitanak föl I. Ferenc József magyar királyról. A király a szép halász mesterséget tanulta ki, még pedig Szegeden, szegedi halászmesterek tanították meg a halfogás tudományára. Az 1854. évben érkezett Szegedre Ferenc József, amikor Erzsébet királynéval alföldi körutra indult. Itt persze királyi pompával fogadták. A halászok mestersége iránt különösen érdeklődött a magyarok királya és a halász mesterek küldöttségileg jelentek meg ő felsége előtt:

— Királyi urunk, megtanítjuk a mi tudományunkra, — mondta a szónokuk.

És megtanították a királyt a halászat tudományára. Leült halászni a király, szerencsére fogott is egy hatalmas harcsát. Kétszáz latorog-rácsban főzték meg a király harcsáját és az akkori Szeged szép leányai közül is a legszebbek, a Pálffy-nővérek tálták a felséges ur elé a halpaprikást.

(Az ünnepelt primadonna.) Egy vidéki primadonna nemrég az egyik fővárosi énekes színpadon vendégszerepelt, közepes sikerrel. A vendégszereplés után nagy vacsora volt, melyen a művész földijei és irók, művészemberek vettek részt. Éjfél körül üdvözlő táviratok kezdtek érkezni. Hogy melyikben mi volt, honnan jött, most nem tartozik ide. De valamennyinek az eredetét ragyogóan világította meg ez a szöveg.

A távirat így hangzott:

„Imádott művésznőt elragadtatással üdvözlő városunk közönsége fényes fővárosi sikere alkalomból. Büszkék vagyunk divánkra, isten sokáig éltesse, közönség nevében, hódoló szolgálja a polgármester, nagysága kérem kis koffer kulcsát itt felejtette, postán küldöm julesa.”

Aradi Ipar- és Népbank

Intézeti tőke 3,300.000 korona.

Földbirtokra

igen előnyös feltételű amortizációs kölcsönt nyújt.

Kölcsönöket konvertál.

Betéteket

1122 a lehető legjobban kamatoztat.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk, hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toiletteket a legmagasabb izlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Jaczkó József.

57416. A LEGMAKACSBAB KÖHÖGÉS

ugy fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak, gyorsan megenyhülnek a Scott-féle csukamájolaj Emulsió által. Néhány kevés adag teljes meglepedésére fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

A SCOTT-féle EMULSIÓ utólérhetetlen hatása alkatrészeinek világhírű tisztaságán és erején alapszik és a SCOTT-féle tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra nézve is megemészthetővé tetetik.
A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.
Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük ügyembe venni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES

A gabonaárak hanyatlása

Az Aradi Közlöny tudósítójától. — Arad, március 2.
Akik e rovatot figyelemmel kísérik, észrevehették, hogy a gabonaárak az utóbbi napokban rohamosan visszaestek. Bár sok ok merül fel, amely az árgyengülést előmozdítja. A fő impulzus a gyönyörű mezőgazdasági állapot. Régen álltak a vetések ilyen tájt olyan jól, mint ez idő szerint. Azonban a nagy lanyhaság közepette nem szabad elfelejtenünk, hogy csak március elejénél tartunk, az időjárás még nagy szerepet játszik, a mai kedvező kilátáson sokat változhat.

Budapesti áru- és értéktözege.

Távirati tudósítás. Budapest, március 2.
Kínálat korlátolt, a almok tartózkodók, 1000 mm. 10 fillérrel olcsóbb. Amerika 1-el olcsóbb.
Arak 50 kilonként

Áru	Ár	Ár
Tengeri 1910. májusra	6.36-6.77	5.30-6.31
Buza 1910. áprilisra	8.54-13.55	13.43-19.44
Zab 1910. áprilisra	7.38-7.39	7.26-7.37
Rozs 1910. áprilisra	8.85-8.86	8.77-8.78
Buza 1910. októberre	11.04-11.05	0.94-0.95
Buza 1910. májusra	13.34-13.35	13.23-13.24
Rozs 1910. októberre	8.16-8.17	8.11-9.12

Záró 6 órák

Magyar hitelrészvény	821.-
Városi villamos vasúti részvény	330.75
Közuti vasút	723.-

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás. (Árak 50 kilogrammonként korona értékben.) 1910. március 2.

Áru	Ár	Ár
Buza (szokvány-minőség):		
75 kilogrammos új	13.10-13.20	
76	13.20-13.30	
77	13.30-13.40	
78	13.40-14.50	
Buza (Temesvári keresk. ár):		
75 kilogrammos új	13.10-13.20	
Rozs új	8.60-8.65	
Árpa új	6.80-6.85	
Zab új	6.70-6.75	
Tengeri régi	5.85-5.90	

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

Március 2.
Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 162-64 fillérig; fiatal közép páronként 251-310 kilogrammig terjedő súlyban 164-187 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 168-172 fillérig.
Sertéslétszám: február hó 26. napján volt vésztel 2435 darab, február 27. napján felhajtott 427 darab, febr. 27. napján elszállított 219 darab, február 28. napjára maradt készletben: 24233 darab.
A hirtelen történt üzem irányszata élenk.

Felölös szerkesztő: BOLGÁR LAJOS.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.
Iparcég: Budapest, IV. Ferenc József-terület 22. Közközelőség: EPERJES

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházau szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi március hó 3-án:
A) bérlet A) bérlet
Ladislav József vendégfelléptével:
Rip van Winkle.
Reszényes nagy orerette 3 felvo: Asban, 4 képen. Irták: Mailhac és Tarnie. Fordították: Rvva L. és Fál J. B. Zeno:ét szerzette: Planquette.

SZEMELYEK:

Rip van Winkle	Ladislav J.	Katrina	Zalay Margit.
Liz eth, neje	Wlassak V.	Szellem	Kun Irén.
Derick	L. övey Leó.	Charloite	Benkóné.
Adrien, f/a	Boda Ferenc.	Rikkardson	Gerő János.
Van der Bilt	Delly La os.	Hudson	Bélnszky.
Nikk, fogadós	Kulesár L.	Hadnagy	Boda Ferenc.

Kezdete este 7 óra 15 perces.

URANIA SZÍNHÁZ.

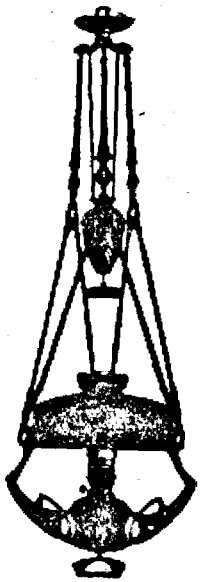
(Bárc Simonyi-utca 1. szám. Szabadnag-ter mellett.)
Márc 1910 március 3 án, csütörtök
1. Egy világti utolsó illuziója. Dráma. — 2. Hering fogas. Termeszt után — 3. Afrikai élet. Látványosság. — 4. Szerelmes anyós. Bohózat. — 5. A lab. Kacagtató. — 6. Halá-zat halóval. Termeszt után. — 7. A szerelmes kezlyus. Bohózat. — 8. Pigmaleon. Mitologiai jelenet.
Előadások délután 1/2 óratól kezdve.

NYILTTER

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Szfraka-féle Menthol-fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes izü fogszappan a fogkólerakodást eltávolítja, a száj savanyu és rossz ízét felfrissiti, felüdti, végül átható desinfiáló erejével a fogszuvasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásából állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógytárakban és drogériákban. Ára 1 kor. Aradon: gutori Földes Kelemen ur gyógyszerárában, valamint Vojtek es Weisz urak droguériájában. 12

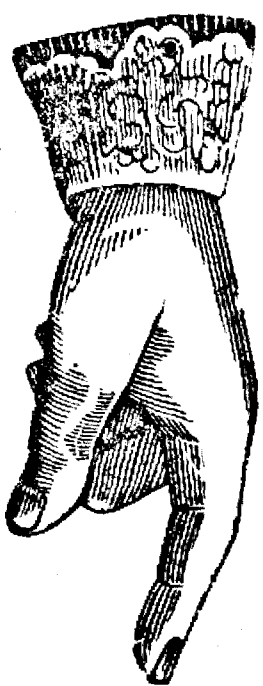
Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legujabb és legizlésesebb üveg, porcellán és mesdőkészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.
Legjutányosabb forrás 31 figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.
Képkerekekből óriási választék, több mint 400 új izlése mintá van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrassy-ter 20. szám. Fischer Ellis-palota.) Megyei és városi telefon szám 568.

Óriási választék menyaszsonyi kelengyékéből.

HA

hull a haja vagy korpás a fejbőre

mint a legtökéletesebb és biztos hatásu szert, egyedül a világhírű

Dr. William Patterson-féle

American Hair-Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár

Arad és vidéke részére:

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Magyarországi vezérképviselőt:

Barabás és Stefanovits, Budapest, Alagut-utca 5. szám.

1030—1910. sz.

Hirdetmény.

Felhívjuk a gazdasági cselédek tartó munkaadókat, hogy az összeírás befejezte után szolgálatba fogadott új cselédek a szolgálatba lépés napjától számított 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál is inkább bejelentés, mert baleset esetén csak oly cselédek után tarthatnak igényt a munkaadók a 8. §-ban biztosított segélyre, a kik szabályszerűen bejelentvén, a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Miről az érdekelt munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat a városi pénztárnál haladéktalanul befizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért, az összeírás lajstromban felvett s utána a díj esedékessé-

gekor, vagy a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1910. január hó 21.

A városi tanács.

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer-tárgyakban

arany és ezüstneműekben. Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész 591

Weltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árrban megvételnek vagy más tárgyra átcsereitelnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Vásári hirdetés.

Arad szab. kir. város tanácsa ezennel közzhírré teszi, hogy Aradon a tavaszi országos vásár 1910. év március hó 11. napján veszi kezdetét és 5 napig, vagyis 1910. év március hó 15-ig bezárólag tart.

Arad, 1910. február hó 26-án.

A városi tanács.

Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.

Olvasóinkat
tisztelettel kérjük
bevásárlásaiknál
lapunkra
hivatkozni.

226—1910. szám.

Verseny-tárgyalási hirdetés.

Aradvármegye Zsigmondháza községében az új község-háza és jegyzői lakás építése Aradvármegye törvényhatósági bizottságának 96—910. kgy. szám alatt kelt határozatával 25524 korona 21 fillér előirányzott költséggel engedélyezettvén s illetve jóváhagyatván, ezen építkezési munkálat végrehajtására árendemenyes zárt ajánlati verseny-tárgyalást hirdetünk s felhívjuk mindazokat, akik ezen verseny-tárgyalásban résztvenni óhajtanak, hogy a közszállítási szabályzat rendelkezéseinek mindenben megfelelő ajánlataikat Zsigmondháza község alulírott előjáróságánál 1910. évi március hó 22. napjának d. e. 10 órájáig a község jegyzői hivatalában a hivatalos órák ideje alatt nyújtsák be.

Az ajánlat az egész építési munkálatra együttesen teendő.

Az ajánlatban a százalékos árendemény, illetve az esetleg igényelt ártöbblet számmal és betűvel kiírandó, a vállalati összeg 5%-ának, szóval öt százalékának Zsigmondháza község házi pénztárába készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban történt befizetése nyugtával igazolandó s az ajánlattevőnek az ajánlatban kijelentenie kell, hogy a kiírási műveletet, a munka-feltételeket, a vonatkozó tervet és költségvetést ismeri és azok összes határozmányait magára kötelezőnek elfogadja.

Csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni, míg az elkésztett beadott ajánlatok és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A verseny-tárgyalás Zsigmondháza község jegyzői hivatalában 1910. évi március hó 22. napján d. e. 10. órakor fog az ajánlatok felbontása mellett megtartatni, s ezen tárgyaláson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

A hirdetés, a munkafeltételek, terv- és költségvetés, valamint ajánlati minta a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt az érdeklődőknek mindenkor rendelkezésére állanak, s abból kiírásokat teljesíthetnek, másolatokat készíthetnek.

Zsigmondháza község képviselő testülete fenntartja azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül választásson.

Zsigmondháza, (u. p. Ujarad) 1910. évi március hó 1. napján.

A községi előjáróság: 1239

Szathmáry Iván,
jegyző.

Wagner Nándor,
bíró.

Jól conservált cukortakarmány és cukorrépa

1225 nagyobb mennyiségben

eladó.

Leopold Zsigmond

Telefon 425. buzsaíki gazdaságában. Telefon 425.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeleket ki-váltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 508

Édesem!

részemre már nincs ideje: tudtam, hogy ez befog következni. Képzelteti, ma jó napom lesz; még az eddigiéknél is jobb. Mikor találkozhatunk? Válaszoljon. Üdvözlöt és csók J. R. 1237

2 nyulketrecz és Mosógép

jókarban lévő, eladó Kossuth-utca 46. sz. 1235

Felső kereskedelmi iskolát

végzett, gyakorlottabb keresztény fiatalember, ki katonai kötelezettségének eleget tett, alkalmazást nyer 150 kor. kezdőfizetéssel. — Ajánlatok „Onálló” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 1148

10, db. 38—40 hl.

uj boroshordó (Weingrün) eladó Bővebbet Weisz Móránál, Pankotán. 1222

Az aradi izraelita templomban

két női és egy férfi imaszék eladó. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába V. J. jelige alatt. 1231

Eladó

egy 5 éves hat ló erejű jókarban lévő Hoffer és Schranz-gyártmány cséplőgép garnitúr, Kreidler Lipót géptulajdonosnál, Ujszentanna. 1171

Ritka alkalom!

Uj beszerzés folytán a raktáron lévő levélpapírokat 30—40% engedményel, — a rongált dobozuakat pedig minden elfogadható árban árusítom. „Clío” az egyetlen tökéletes tölthető tollszár. Jótállás mellett adom el. Kölcsönkönyvtáram 275 oldalas magyar jegyzéke megjelent. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Telefon 348.
Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javitások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Saját termésű

kitünő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., ó-bor 1906. évi 40 kr 1908. évi 34 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Modern hálósobák

és egyéb butorok jutányos áron eladók Molnár Antal urnál, Part-utca 4. 1179

Értesítem

az uriközönséget, hogy József főherceg-ut 1. (Városházával szemben) a Bocskai-téri mosóintézetem részére felvételi helyiséget nyitottam. Tisztelettel, Triebel M.-né 1194

Házhoz szállítjuk

10 perccel a vonat érkezése után az összes fővárosi napilapokat, él és szépirodalmi újságokat. Előfizetéseket eredeti árban elfogadunk a lapokhoz járó összes kedvezményekkel (könyvajándék, naptár, stb, Ingusz I. és Fia újságvállalata Arad, Andrassy-tér 16. 671

Német kisasszony kerestetik

három gyermek mellé, kik 5, 6, 9 évesek. A kisasszony családtagnak tekintetik és kitünő bánásmódban részesül. Cím a kiadóhivatalban.

Szőlőkarót

7 láb magasat prima tölgyfából szállít waggon számra Branyicska állomásról Vass József fakereskedő Ujarad. 1212

Uri ház gondozására

kerestetik gyermektelen házaspár, hol a férj inas, feleség szobaleány volt. Ajánlatok „Egyszerű” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 211

Jzletes házi koszt
kapható Deák Ferenc-utca 15 sz.
ajtó 1.

Képketrek, írómappák, díszes és egyszerű könyvbe-kötések és minden e szakba vágó munkákat készítünk kiválóan felszerelt könyv-kötészetünkben, hol e munkálatokat kitünően képzett szakmunkások végzik. Aradi Nyomda, Részvénytársaság, Arad, József főherceg-ut 22.

Főtéri bolt kiadó

Andrassy-tér 8. számú házban. Bővebb felvilágosítást ad az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Ajánljuk

a városházzal szemben levő mosó és fényvasaló intézetet. 1198

Eladó

kerülősi pusztán fekvő 6 öl fűszéna és 15 öl zabszalma, Kreidler Lipót, Ujszentanna. 1172

Modern

földszinti v. első emeleti uri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 4—5 szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jeligével a kiadóhivatal továbbít. 437

Örökzöld pázsitra,
virágágyakra és ker-
tekre 1206

friss fűmagok

legolcsóbb áron kaphatók nagyban is

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványviz kereskedése

Arad, a városházzal szemben.

Telefon 118.

Görredönyökhöz

acél rugókat raktáron tartok s kívánatra azt el is helyezem. Minden lakatos munkát elvállalok. 1082

Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos.

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Telefon 590.

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő méretűtani

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szűk különös figyelembe ajánlom orthopéd gyógycipőmet, melyek megátolják a láb lábfejét. Gyermekknél, ugyezintén felnőtteknél nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőktől meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes iztelekkel

SEELINGER UTÓDA 397

Brecska Károly

volt állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimét és az urihölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrínyi-utcában Amtman M.-né cég alatt

női kalap divattermemet

személyes vezetésem alatt megnyitottam.

Legújabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szives további pártfogásukat.

1075 Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem.

Gyászkalap állandóan raktáron.

Üzlet megnyitás!

1209

FODOR és HALÁSZ

kalap, fehérnemű és uri divat üzlete

m e g n y i t

Neumann M. cs. és kir. udvar, szállító ruhatelepe mellett.